

Historiestudiet v. Aalborg Universitet

Sportshelte i de Olympiske Lege

En komparativ analyse af dyrkelsen af atleterne i de antikke og moderne Lege

Forår 2016

Abstract

This thesis compares the way athletes in ancient Greece were treated in religious rituals to the way they are treated in the media today. The Olympic Games is basis for this comparison, because of the historical connection. The modern Olympic Games is founded on some of the principles of the ancient Games. To make the ancient and modern Games comparable the social structures of the society in which the Games are held is analyzed. The greatest difference in the ancient and modern Games is the international aspect, which were almost nonexistent in the ancient Games, and are one of the foundations of the modern.

In both ancient Greece and the modern Games, the athletes who win at the Games are treated special. In ancient Greece songs were made of their victories, in which they had the special honor of being mentioned as favorites of the Gods. The worship of the gods had an effect on everyday life in ancient Greece, and being able to pay tribute to the gods with a victory at the Games was something special. The games were the ultimate platform to showcase ones abilities, and when an athlete won, they were treated as a hero. The basis of the hero-worship in ancient Greece were, that the athletes pleased the gods, but it also had a practical element. They were proven to be the strongest amongst their peers. This had an importance on the political scene in Greece, where city-states often went to war against each other. It would then be an advantage to have good soldiers, that had proven themselves in the Olympic Games.

In the modern Games it takes more than a single victory to achieve status as a hero. When an athlete who distinguishes him or herself with more than just one victory, they too can achieve hero-status. When an athlete becomes a sporting hero in the modern Games, it is often because he or she has dominated their sport for more than just a single year. To illustrate this, four current sporting heroes are chosen, and on basis of their experience it is concluded, what makes a sporting hero. This is done by analyzing how they are treated by media, and how it has an effect on the public opinion of them.

By doing so, it is concluded, that the way a modern athlete conducts him- or herself is determined by the way they are treated in the media, which correlates with the way an athlete conducted himself in the ancient Games, if he wanted to be a good religious person.

Indledning	6
Problemstilling	6
Problemformulering	7
Undersøgelsesspørgsmål	7
Teori og metode	8
Struktur:	8
Mekanisme:	10
Begrebsafklaring:	10
Hvad menes der med de antikke Lege?	11
Hvad menes der med de moderne Lege?	11
Hvad er en atlet?	12
Hvad er medialisering?	12
Hvad er en sportshelt?	12
Hvad er karisma?	13
Hvad er et <i>brand</i> ?	13
Litteraturpræsentation og forskningsdiskussion	13
Antikken	13
Platon	14
Pindar	15
Pausanias	15
Forskning	16
Moderne	17
Det Olympiske Charter	17
Forskning	18
Interviews	19
De antikke Olympiske Leges historie	21

Legenes oprindelse.....	21
Olympiske discipliner:	22
Løb	25
Pentathlon.....	25
Kampsport.....	25
Hestesport.....	26
Religionens rolle	26
Faldgruber	30
Bystaternes rolle.....	31
Atleterne som forbilleder	33
De Moderne Leges historie:.....	37
Tankerne bag.....	37
De første moderne Lege	38
Udvikling og udfordringer	39
Manglende opbakning: Paris, Saint Louis og London	39
Kvinderne kom med: Stockholm	39
Aflysning: Berlin.....	39
Mellemløstperioden: Antwerpen, Paris, Amsterdam, Los Angeles.....	40
Hitlers Lege: Berlin.....	41
Aflysning:.....	42
I gang igen: London, Helsinki.....	42
Alle skal være med: Melbourne, Rom, Tokyo, Mexico City.....	42
Terror: München	42
Montreal	42
Kold Krig: Moskva, Los Angeles	43

Alle er med igen: Seoul, Barcelona, Atlanta, Sydney, Athen, Beijing, London, Rio de Janeiro	43
Hvad betyder olympisk deltagelse for atleterne?	44
Usain Bolt	45
Michael Phelps	48
Venus og Serena Williams	50
Hvordan kommer dyrkelsen af atleterne til udtryk?	52
Komparation:	54
Deltagere ved Legene	54
Snyd	56
Kvindernes rolle	58
Berømmelsen forpligter	59
Atleternes hverdag	61
Fred under Legene	61
Discipliner	63
Medialisering vs. religion	65
Konklusion	69
Citerede værker	70
Artikler	70
Bøger	70
Interview	72
Leksikon artikler	72
Websider	73
Bilag 1	76
Bilag 2	77
Bilag 3	88

Indledning

De Olympiske Lege er en af de mest sete sportsbegivenheder i verden. I 2012 så 3,6 milliarder mennesker udsendelser fra Legene. Det er 76% af de mennesker i verden, der har TV. (Intelligence, 2012) Ofte interesserer man sig for en enkelt eller to sportsgrene, hvor man enten tager ud og ser det som tilskuer, eller ser det i tv. Ved de Olympiske Lege er noget andet, der kan man sidde og se højde spring eller 400 m hæk, selvom det bestemt ikke er noget man ville se, når der bliver sendt fra EM og VM i atletik. De Olympiske Lege er det bare noget særligt. Men hvorfor er det egentligt det? Det er jo ikke fordi løbene er anderledes, det er nøjagtig de samme regler, der gælder ved de Olympiske Lege som ved alle andre mesterskaber, så hvorfor er det noget særligt, og hvorfor sidder man ved tv-skærmen og følger atleter som man ikke finder interessante på noget andet tidspunkt end ved de Olympiske Lege?

Er det fordi de har en særlig historie, fordi Legene har en baggrund i antikken, og derfor har noget historisk som andre mesterskaber ikke har? Eller er det måske snarere fordi arrangørerne gør en særlig indsats, for at få os som seere til at blive hængende foran fjernsynet? Eller er det atleterne, der gør noget anderledes fordi det er de Olympiske Lege, så det i virkeligheden er anderledes end alle andre mesterskaber?

Det er nok en kombination af det hele, og netop derfor er det er så spændende at undersøge, præcis hvad det er, der fascinerer os som tilskuere, og hvordan det kommer til udtryk. Særligt er det interessant at undersøge, hvordan de historiske Lege er blevet videreført og fornyet. Det er denne fascination, der ligger til grund for dette speciale. Det ønskes vise, netop hvorfor det er vigtigt at sammenligne de antikke Lege med de moderne, både for at vise, at historien har en relevans, men også for at vise, at det, der fascinerer os så meget ved sport er universelt. Det ønskes at vise, at det, der er så fascinerende ved Legene, ikke kun skaber genklang verden over, men også gennem tid.

Problemstilling

De Olympiske Lege er en sportsbegivenhed. Det har det altid været, men sportens betydning har ændret sig. Ved de antikke Lege dyrkede man sport for at hylde guderne, i de moderne Lege dyrker man sport for at hylde diversitet og sport som konkurrence, hvor alle er lige. Derfor er det for en atlet noget stort at deltage i de Olympiske Lege. I antikken har det været en mulighed for at vise

både sin styrke, men også sin respekt for guderne. Ved de moderne Lege er det stadigvæk en mulighed for at vise sin styrke, men det er også en mulighed for at være en del af et unikt fællesskab.

Det er ikke kun for atleterne de Olympiske Lege er noget særligt, det er mindst lige så vigtigt for publikum og tv-seere. Det er netop måden, hvorpå publikum fejre atleterne når de sejre ved en konkurrence ved Legene, der går igen ved både de antikke og de moderne Lege. Det er netop denne måde at fejre atleterne, som er så interessant at se på. Men mon de er blevet fejret på samme måde i antikken som de bliver det i dag? Hvorfor er dette relevant?

Problemformulering

Hvordan kan man, i litteratur og andre medier, se, at nogle af de atleter, der har deltaget i de Olympiske Lege, får en særlig status i samfundet?

Undersøgelsesspørgsmål

- **Hvad er de Olympiske lege?**
- **Hvilke forskelle og ligheder er der mellem de antikke og moderne Lege?**
- **Er medialiseringen af Legene trådt i religionens sted?**

Specialet er opbygget så disse tre spørgsmål besvares. Formålet med disse spørgsmål er, at redegøre for henholdsvis de antikke og moderne Olympiske Lege, at analysere hvordan de er forskellige og så alligevel ikke er det og endelig at diskutere, hvorvidt dette kan forklares med mediernes og religionens rolle.

Teori og metode

I dette afsnit vil der kort blive redegjort for de teorier og den metode, der anvendes i specialet. Det er valgt for at skabe overblik over de forskellige elementer i specialet.

Først og fremmest bygger redegørelse, analyse og diskussion på litterære kilder. Der er anvendt få billeder og video fremstillinger. Billederne, der er anvendt, er afbildninger af levn fra antikken, og videoklip er fra de moderne Lege.

Til redegørelsen for både de antikke og de moderne Lege er den litteratur, som præsenteres i et senere afsnit, blevet brugt induktivt. I denne litteratur bliver der fundet redegørelse for omstændighederne under hvilke de antikke Lege er blevet afholdt, samt hvorledes atleterne blev behandlet. Ligeledes bliver der fundet forklaring på de moderne Leges udvikling og atleternes opfattelse af Legene.

Til at forklare forskelle og ligheder imellem de antikke og moderne Lege bliver strukturerne i de deltagende lande fremhævet. Der lægges stor vægt på, at strukturerne i de samfund hvori Legene afholdes er forskellige. Og netop fordi strukturerne er forskellige, og derfor gør Legene svært sammenlignelige, er der valgt at se på de mekanismer i dyrkelsen af sport, og de atleterne som dyrker sport, som er sammenlignelig. Derfor problematiseres begreberne struktur og mekanisme i dette afsnit. Desuden forklares en række andre begreber, som anvendes i forskellige afsnit i specialet.

Struktur:

Når struktur-begrebet anvendes, menes der måderne, hvorpå forskellige dele af et samfund hænger sammen. (denstoredanske.dk/strukturalisme-filosofi, 2013) I specialet her, hvor der arbejdes med de Olympiske Lege i to meget forskellige tidsperioder, og i forskellige geografiske områder, er det nødvendigt at redegøre for disse dele.

I antikken er de strukturelle elementer, der vil blive arbejdet med følgende: religion, bystat, og kønsroller.

Religion var i antikken det vigtigste element i grækernes liv. I alle aspekter af grækernes liv spillede guderne en rolle, og derfor gjorde man meget for at behage guderne. De Olympiske Lege var en hyldest til guderne, hvor man dyrkede sport til deres ære. Man ofrede til dem for at få medgang, det kunne være for at vinde en sejr ved Legene, vinde en krig eller få en god høst. Mange omstændigheder blev forklaret gudernes vilje. (Kishlansky, Geary, & O'Brien, 2010, s. 42-43)

Bystaten var det vigtigste element i samfundsstrukturen i antikkens Grækenland. En bystat rådede over et landområde af varierende størrelse, og havde egen regering i den enkelte bystat. Der kunne derfor være stor variation i, hvordan den enkelte bystat blev styret. Bystaterne kunne have indbyrdes konflikter og bekrige hinanden under visse omstændigheder, og under andre indgik de forbund mod en udefrakommende fjende. Stridigheder førte i perioder nogle bystater til at danne alliancer, men disse alliancer holdt ikke altid, og det var ikke ualmindeligt at alliere sig med en tidligere fjende imod en ny fjende. (Kishlansky, Geary, & O'Brien, 2010, s. 39) Men bystaten var en autonom enhed, og ofte var en sejr for en atlet ved Legene, en sejr for den bystat, hvorfra atleten kom.

Kønsrollerne i antikken var skarpt opdelt. De Olympiske Lege og sport generelt var kun for mænd. Kvinders plads var i hjemmet, hvor de passede hus og børn. En undtagelse for dette var Sparta, hvor kvinder også havde mulighed for at dyrke sport.

I den moderne periode arbejdes der med de strukturelle ændringer der er sket. Både fra de antikke til de moderne Lege, men også fra de moderne Leges start til i dag. Derfor arbejdes der med følgende strukturer: internationalisme, kønskamp, teknologi og kommercialisering.

Ved overgangen til det tyvende århundrede var internationalismen et politisk standpunkt i fremgang. I århundrederne op til, havde en række af de europæiske lande koloniseret store dele af verden. Særligt Afrika og Asien var koloniseret af hovedsageligt England og Frankrig. Grundlaget for disse imperier var handel, og for at kunne sikre handlen, var man nødt til at have internationale bestemmelser. Des flere af disse fælles bestemmelser der blev opsat, des mere fik internationalismen indflydelse på andre aspekter af nationalstaternes kultur. Et af de punkter, der særligt i denne periode blev påvirket af internationalismen var sport, og det var en af grundene til at de moderne Lege blev indstiftet. Internationalismen fik igen en ny betydning med Verdenskrigene i den første halvdel af det tyvende århundrede, da det som navnet hentyder, var krige, der involverede det meste af verden. Dette var med til på den ene side at skabe større sammenhold med dannelsen af FN, og på den anden side splittelse med dannelsen af en øst- og en vestblok. Legene fortsatte dog med at udvikle sig til en begivenhed med større og større international betydning.

En anden strukturel ændring der er sket i det tyvende århundrede er kvindernes plads i samfundet. Kvinder begyndte at gå ind i politik i starten af det tyvende århundrede, og under krigen var de nødvendige på arbejdsmarkedet. Men de måtte kæmpe for at få samme muligheder og rettigheder som mænd, og dette bar Legene også præg af. I mange discipliner blev der ved de første Lege kun

afholdt konkurrence for mænd, men har ændret sig gradvist, og i dag er der meget få discipliner, hvor det kun er enten mænd eller kvinder, der kan deltage.

Teknologien har været meget afgørende for Legenes betydning som international begivenhed. Her tænkes der særligt på muligheden for at sende reportager fra Legene. Det er blevet gjort helt fra de første Lege, hvor det var artikler i aviserne, til i dag, hvor der tv-transmitteres ellers streames direkte. Med den teknologiske udvikling er det blevet muligt at nå et større og større publikum, og derved har det givet Legene større betydning.

Med dette store publikum, er kommercialiseringen også blevet mere betydningsfuld, og derfor er de moderne Lege også i høj grad påvirket af kommercialisering. Med den store interesse der har været for Legene i kommerciel sammenhæng er det blevet udnyttet til at gøre Legene til et *brand* som delvis finansieres af sponsoraftaler med store internationale virksomheder.

Mekanisme:

Dækker som nævnt over de elementer af Legene som er de samme. Disse elementer er: forbillede dyrkelse, konkurrence, sejrens sødme.

Både i antikken og ved de moderne Lege er atleterne blevet dyrket som forbilleder. I antikken blev der skabt statuer og de fik skrevet sejrsoeder. Ved de moderne Lege har de sponsoraftaler med forskellige firmaer og medierne følger med i så mange aspekter af deres liv som de kan komme til. Atleterne er forbilleder fordi de repræsenterer det bedste man kan opnå indenfor fysisk udfoldelse, noget der til alle tider er blevet beundret.

Ved både de moderne og de antikke Lege er konkurrencen indenfor de forskellige discipliner det vigtigste. Selvom Legene også har andre formål, er det konkurrencen om at finde den bedste, der er det essentielle. En sejr ved de Olympiske Lege er i dag, og var i antikken, det største for en atlet at opnå. Med sejren er der fulgt en særlig status, som både er kommet til udtryk i form af særlige privilegier og i form af berømmelse.

Begrebsafklaring:

I dette afsnit, vil de centrale begreber fra indledningen blive forklaret, så det er klart, hvilken betydning de har for forståelsen af specialet. Derudover vil en række begreber som anvendes senere blive forklaret her.

Hvad menes der med de antikke Lege?

Når de antikke Lege beskrives, menes der, de Olympiske Lege, der blev afholdt med fire års mellemrum fra 776 f.kr. til 393 e.kr. ved Olympia. (Poulsen & Pedersen, 2004) Grundet denne lange periode er det derfor ikke korrekt at kalde dem antikke Lege, da de løber over flere historiske tidsperioder, men for enkeltheds skyld, refereres der til dem som antikke Lege.

Når der bliver skrevet om Grækenland i forbindelse med de antikke Lege, er det ikke den nationalstat vi kender i dag som Grækenland, men derimod en række bystater (Polis)¹, hvis fællestræk i forhold til de Olympiske Lege, blandt andet var tilbedelsen af Olympens guder.² Geografisk strakte Grækenland sig fra Syditalien og Sicilien i vest til området omkring Sortehavet i øst og til Egypten i syd. (Sweet & Segal, 1987, s. 3)

Nu er det nævnt, at de Olympiske Lege i Antikken blev afholdt som en hyldest til guderne, hvilket var Legenes primære formål, men gennem tiden har de også fået andre roller, en af dem, var en fælles måde at beregne tid. Man begyndte at sætte begivenheder i en kronologisk rækkefølge, ved hjælp af Legene, da de blev afholdt med fire års mellemrum, kunne ved at nummerere Legene, skabe et system, hvor en begivenhed kunne fastsættes til, eksempelvis at have fundets sted " *the first year of the 7th Olympiad.*" (Christesen, 2007, s. 12)

Hvad menes der med de moderne Lege?

Når der skrives om moderne Lege, menes der de Olympiske Lege, der blev startet i 1896 i Athen, og siden med få afbrydelser er blevet afholdt hvert 4. år i skiftende værtsbyer. (Hansen & Skovgaard, 2012) Igen spænder afholdelsen af Legene over flere historiske tidsperioder, derfor er der igen for enkeltheds skyld valgt at referere til Legene som moderne Lege. Der vil hovedsageligt blive refereret til de Olympiske Lege, der afholdes om sommeren. Der findes dog også tre andre grene af de moderne Olympiske Lege; Vinterlegene, de Paraolymiske Lege, og kultur Lege. Kulturlegene og de Paraolymiske Lege afholdes i forbindelse med Sommerlegene, mens Vinterlegene afholdes forskudt med 2 år, i en anden værtsby.

¹ Polis er en samling af bebyggelser omkring enten en helligdom eller befæstet by. I hver polis blev der organiseret et forsvar, men også mulighed for eksempelvis handel. Ud over bebyggelserne regerede polis ofte over et landområde. Polis blev oftest regeret af enten en monark eller et oligarki. (Kishlansky, Geary, & O'Brien, 2010, s. 39)

² De højeste guder var Zeus og hans kone Hera. Guderne boede på Olympia, sammen med de af deres søskende og børn, som også var guder, hvorfra de kunne se hele menneskenes verden. Herfra styrede de så begivenhederne. (Hjortsø, 1992, s.37)

Hvad er en atlet?

I dette speciale fokuseres der på atleter, der har tilknytning til de Olympiske Lege. Fordi der arbejdes med forskellige historiske perioder, ændres definitionen af en atlet. Både i antikken og ved de moderne Lege er professionalismen hos atleterne blevet mere udtalt jo mere Legene har udviklet sig. Derfor vil den definition, der bliver brugt være: en person, der udøver sport ved de Olympiske Lege. Det gælder både for antikken, hvor der ikke var meget professionalisme da Legene blev startet, til i dag, hvor mange deltagere er fuldtidsprofessionelle. De professionelle atleter er dem, der modtager penge for at udøve sport.

Hvad er medialisering?

Medialisering er en proces, hvori medierne får indflydelse på forskellige fænomener. Måden hvorpå mediealiseringen ændrer et fænomen, er ved at fænomenet tilpasses medierne. (Hjarvard, 2008, s. 16-18) Det fænomen der arbejdes med i specialet her, er sport.

Medialiseringen af sport, kommer til udtryk på flere forskellige måder. I forbindelse med de Olympiske Lege, er mediernes interesse for sport væsentlig på to punkter, i kommercialiseringen af Legene, og i deres fremstilling af atleterne som forbilleder. Kommercialiseringen af Legene er, når virksomheder betaler penge for at bruge Legene til at markedsføre deres produkter. Atleterne som forbilleder, og mediernes fremstilling er dette, udledes af den interesse medierne har i at fortælle om atleternes liv.

Hvad er en sportshelt?

Da specialet her behandler de Olympiske Lege, bruges begrebet sportshelt, fordi det er atleter, der gennem deres præstationer i sport bliver dyrket som helte. En sportshelt vil i dette speciale blive defineret som atleter, der får særlig behandling på grund af deres præstationer. Det er vanskeligt at redegøre for måden, hvorpå atleterne i antikken blev dyrket, men der findes kilder, der beskriver, hvordan olympiske vindere er blevet tildelt særlige privilegier, som gratis bispisning eller skattefrihed. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 84)

Kilder, der beskriver nutidens dyrkelse af atleterne, er mere omfangsrige. Men det, der forklarer hvorfor de er sportshelte, er det særlige de enkelte atleter gør eller har gjort, som tiltrækker publikum, eller får folk til at købe netop deres merchandise. Det er de atleter, der ikke kun er interessante når de vinder en medalje, men som folk er interesserede i hele tiden. Sportshelte er atleter med særlig karisma.

Hvad er karisma?

Karisma er svært at forklare, men det forsøges her at give et bud på, hvad der forstås ved den karisma en sportshelt har.

Karisma er noget ubeskriveligt som får nogle mennesker til at følge andre. (Møller, 2005, s. 114) I tilfældet med sportshelte, er det atleter, der gennem deres sportspræstationer, og deres personlighed, får publikum til at følge dem. Med 'følge dem' menes der, at fans eksempelvis køber merchandise med en særlig sportshelt, eller køber produkter som sportshelten reklamerer for. En sportshelts karisma vil ofte have forankring i sportspræstationer, men de har også noget ekstra i deres personlighed, som gør dem til noget særligt. (Møller, 2005, s. 113-114) Derfor er det ikke nødvendigvis den atlet, der vinder guld medaljen, der har mest karisma, og derfor kan en sportshelt have særlig værdi, selvom de ikke vinder medaljer. Atleter med karisma kan være et *brand*.

Hvad er et *brand*?

Et *brand* er noget der er unikt og genkendeligt. Dette kan som nævnt være en person, men også en konkurrence eller blot et navn. For at kunne betragtes som et *brand* må det have særlige karakteristika, som får det til at skille sig ud fra andet der ligner. Eksempelvis betragtes de Olympiske Lege som et *brand*. Der findes verdensmesterskaber inden for alle de sportsgrene, der konkurreres i ved Legene, så Legene skiller sig ud ved at samle alle disse sportsgrene. De Olympiske Lege har desuden et symbol, som anvendes på alt, hvad der har med Legene at gøre, dette symbol, fem ringe i forskellige farver er let genkendeligt, og er derfor med til at styrke Legene som *brand*.

Litteraturpræsentation og forskningsdiskussion

Fordi der arbejdes med forskellige tidsperioder, antikken og moderne periode, er det forskellige former for litteratur, der anvendes til behandling af de forskellige perioder. I dette afsnit vil kildematerialet blive præsenteret, og det vil blive diskuteret, hvordan det udvalgte materiale passer ind i forskningstilgange i de ovennævnte tidsperioder.

Antikken

Til behandling Legene i den antikke periode anvendes værker, hvor der diskuteres og fremstilles forskellige aspekter af de antikke Lege. Fordi de antikke Lege fandt sted for så længe siden, er materialet, der anvendes til behandlingen af Legene, resultater af forskeres tolkninger af antikke

kilder. Derfor kan der findes uenigheder de forskellige forskere imellem, alt efter hvilke kilder de har arbejdet med. Desuden anvendes oversættelser af kilder og afbildninger af levninger, i form af statuer, til analyse af dyrkelsen af atleter. Som det er nævnt i begrebsafklaringen, er de antikke Lege skåret over en kam, men der vil alligevel til en vis grad skelnes mellem de forskellige historiske perioder i de forskellige kilder, der er anvendt til analyse af Legene.

Platon

Platon (c.420-347 f.kr.) var filosof og elev af Sokrates, som i mange af Platons værker figurerer som hovedperson. Han var født ind i en velhavende familie, og efter Sokrates' død, grundlagde han Akademiet, et samlingssted for tænkere, med religiøse kerneværdier. (Meinwald) Hans mest kendte værk er *Staten*, som anvendes her.

Platon er valgt, fordi han er filosof, og hans værk har overlevet tidens tand, så at sige. At det har det, skyldes blandt andet, at han var populær i sin samtid. At han har haft mulighed for at skabe en skole, der har undervist i hans tanker, er udtryk for, at hans synspunkter har været udbredte i samtiden. Derfor kan meget af antikkens politiske tankegang i Platons levetid udledes af det han har skrevet. Man kan udlede både hvordan det har været, da det ofte er det der argumenteres imod, men også hvilke løsninger der er forslået. Det er et udtryk for samtidens samfundskritik, men også samfundsteori. I det han har skrevet, kan man se de strukturer i samfundet, som har haft indflydelse på grækernes liv. Dette kan man se i den vægt Platon lægger på religion og harmoni. For Platon ville denne harmoni skabes ved, at alle accepterer den plads de har fået i livet, og opfylder de forpligtelser der hører til. For Platon er klassesamfundet det ideelle samfund, med en accept i, at mennesker er skabt forskelligt, med forskellige evner. Som han stiller det op, fødes man til enten at være almindelig borger, eksempelvis håndværker, vogter eller hersker. Den almindelige borgers ansvar var, at passe sit arbejde, og sørge for at producere det bystaten havde brug for. Det kunne enten være landbrug eller håndværk. Vogterne var soldaterne, hvis ansvar det var, både at sikre freden i bystaten, men også at forsvare bystaten mod udefrakommende fjender. I kraft af den rolle, var det vigtigt, at der ikke blev stillet spørgsmålstegn ved vogternes autoritet, derfor skulle de leve efter et særligt regelsæt, som både gav dem privilegier, men også forpligtelser. Herskerne skulle være de oplyste, som havde evnerne til at tage beslutninger, der kom bystaten til gode. Disse herskere skulle have fuld kontrol og have mulighed for at bestemme over alle, for de ville være de bedst kvalificerede til dette. (Platon 420-421)

Platons samfundsideal kom af en utilfredshed med de samfundsformer han selv havde oplevet. Han mente ikke at tyranni var vejen frem, for en enevældig hersker havde ikke nødvendigvis den indsigt

det krævede at styre en bystat. Han mente heller ikke at demokratiet var vejen frem, da han igen ikke mente at en flertalsafgørelse nødvendigvis ville blive truffet på baggrund af indsigt i, hvad der ville være det bedste for samfundet. For ham var det vigtigt, at de beslutninger der blev taget, blev taget for at opnå det rigtige og det gode, og denne indsigt havde kun dem, der var født til at være herskere. (Platon 473c-d)

I specialet her, er det dog ikke Platons tanker omkring, hvordan et samfund burde opbygges, der anvendes, men han tanker omkring religionens rolle i atleternes opdragelse.

Pindar

Pindar (518-c.440 f.kr.) var en af samtidens største forfattere. Hans oder var meget populære, og derfor blev han hyret til at skrive en række sejrsoeder for olympiske vindere. (Wormell)

Sejrsoederne er komponeret som hyldest sange, der har været afsunget ved forskellige lejligheder, i forskellig sammenhæng. Fælles for oderne er, at de er skrevet om en sejrsherre i en olympisk disciplin, og udover at hylde sejrherren, hylde også guderne. I samtlige oder, fortælles et eller flere sagn om guder og heroer. Disse sagn er oftest om Zeus, da de Olympiske Lege var en hyldest til Zeus. Det religiøse aspekt i oderne er med til at vise, hvor stor betydning der blev lagt i en sejr ved Legene. Ved at sætte en sejr i forbindelse med guder eller heroer giver det sejren en større betydning. Det er også en måde at gøre oden genkendelig, og derfor give den et større publikum. Ved at genfortælle sagn i en ode, fik den interesse for andre end dem, der kendte sejrsheren.

I specialet her, er der er dog fokuseret på de steder, hvor Pindar hylder atleterne, for enten deres præstation, eller deres gavmildhed.

Pausanias

Typograf, hans hovedværk *Periegesis Hellados*(143-176 e.kr.), er en rejse guide til Grækenland, som det så ud i samtiden. Det er delt op i 10 bøger, hvori forskellige regioner beskrives, forskellige bystater og deres oprindelses historier. I hans beskrivelser lægges der særligt vægt på helligdomme og kunst, men også på natur. Hans beskrivelser af Grækenland, har været meget betydningsfuld for udgravningerne af græske ruiner. Ud fra hans beskrivelser, har man kunnet danne sig et overblik over hvilke bygninger der blev udgravet, og hvad de har været brugt til. Da man har fundet ruiner på mange af de steder hvor han i sit værk har beskrevet de skulle være, har det givet en kredibilitet til hans forfatterskab, og stor legitimitet til værket som kilde. (Britannica Academic/Pausanias)

Ud over at beskrive helligdomme og andre vigtige arkitektoniske bygninger i de forskellige regioner i Grækenland, har han også beskrevet menneskelige forhold. Både religiøse ritualer, som

eksempelvis de Olympiske Lege, men også sagn og myter og politiske forhold. (Britannica Academic/Pausanias)

I specialet her er det valgt at fokusere på steder hvor Pausanias beskriver religionens betydning, og myter omkring olympiske sejrsherres indflydelse for eftertiden.

Forskning

Hovedværkerne anvendt til redegørelsen for de antikke Lege i dette speciale, er *Den græske olympiade* af Birte Poulsen og Poul Pedersen og *Sport and Recreation in Ancient Greece - a Sourcebook with translations* af Waldo E. Sweet og Erich Segal. I begge bøger er der fokus på både litterære kilder og arkeologiske udgravninger, til at forklare de antikke Lege. Fokus på de litterære kilder er dog større i Sweet og Segal end i Poulsen og Pedersen, og derfor supplerer de hinanden godt i en gennemgang af Legene. Det er en styrke i Poulsen og Pedersen, at den suppleres af arkeologiske fund. Bogen er skrevet som et oversigtsværk over Legene, og derfor er der mange elementer af Legene, som behandles kort, men ikke i dybden på samme måde som det gøres i Sweet og Segal. Netop fordi Poulsen og Pedersens bog er et oversigtsværk, beskrives ritualerne ved Legene, uden henvisninger til det kilde materiale, som ligger til grund for denne beskrivelse. Dette er der derimod mere af i Sweet og Segal, der har kilder med i alle forklaringer af ritualer. Dette giver et klart billede af, hvordan forskerne er kommet frem til deres konklusioner om, hvordan Legene har været afholdt.

En af styrkerne i Poulsen og Pedersen er, at der er mange illustrationer, der er afbilledninger af fund, men også modeller og tegninger, der viser, hvordan særligt sportsanlægene ved Olympia har set ud. Så selvom de ikke har henvisninger til de litterære kilder i samme grad som Sweet og Segal, understøttes fremstillingen i stedet af illustrationer.

At de to bøger det er valgt at bruge i dette speciale har forskellig tilgang viser, at der er forskellige tilgange til forskning i de antikke Lege. Ofte understøtter de hinanden, men de forskellige tilgange, er ofte også årsag til uenigheder omkring Legene. Eksempelvis er der uenighed om, hvordan man skal fastlægge Legenes begyndelse, de arkeologiske fund daterer længere tilbage end de litterære kilder, hvordan kan man så fastsætte dem til 776 f.kr. som det er gjort i dette speciale? Det kan man ved at vælge en tilgang i forskningen, der begrundet dette valg.

For at starte med den litterære tilgang til forskningen er der forskellige måder at anvende det kildemateriale der er fundet, som stammer fra antikken. De forskellige tilgange er bestemt af forskelligheden i det materiale man vælger at arbejde med. Her i specialet er det eksempelvis ikke valgt at anvende teaterkunsten fra antikken, men i stedet at fokusere på datidens arkademiske kilder. Med teaterkunst menes der de skuespil fra antikken, der er bevaret. Det er ofte tragedier eller komedier, og i dem kan man udlede meget om livssynet i antikken.

De arkademiske kilder er eksempelvis Platon og Pausanias, tekster, som er skrevet med det formål at oplyse dem de lærde, eller i hvert fald dem, der kunne læse.

Forskningen i teaterkunsten stiller krav til forskerens tolkning, og at anvende dette til en analyse af de antikke Lege, ville kræve et fokus på denne tolkning, og det er ikke formålet med dette speciale. I stedet er fokus i dette speciale at finde strukturer, der kan forklare, hvordan atleterne blev behandlet, og disse er tydeligere i de arkademiske kilder.

En anden tilgang til antik forskning, er arbejdet med arkæologiske levn og kunst. Med de arkæologiske udgravninger, kan man placere de forskellige bygninger, da man har fundet resterne af fundamenter fra bygningerne. Ud fra disse har man kunnet bygge modeller, så man har kunne skabe sig et overblik over Legenes kapacitet. Ved at sammenligne dem med andre fund, kan man sige noget om, hvem der har deltaget, og hvorfra de er kommet. Af den kunst man har fundet fra antikken, kan man udlede meget, men i specialet her, har det en meget lille rolle. Der er kun brugt enkelte afbildninger af statuer, som bruges til at understøtte det, der udledes af de litterære kilder.

Moderne

Til at behandle de moderne Lege anvendes hovedsageligt det Olympiske Charter, samt interviews med moderne atleter. Der vil dog til en gennemgang af Legenes udvikling blive anvendt forskning. Hvor udfordringen ved arbejdet med den antikke periode har været at *finde* det materiale, som bedst beskriver den opstillede problemstilling, er udfordringen ved materialet til behandling af de moderne Lege, at *udvælge* det, der beskriver det bedst. Denne proces har været styret af et større fokus på kildekritik end ved behandlingen af det antikke materiale.

Det Olympiske Charter

Ved at studere det *Olympiske Charter*, kan man se den ideologiske udvikling i de moderne Lege. Ordlyden i charteret har ændret sig over tid, på flere væsentlige punkter. Et af disse punkter er

amatør-status hos atleterne. Dette var i starten meget vigtigt, især for grundlæggeren af IOC³, Pierre de Coubertin. Dette blev skrevet ud af charteret efterhånden som professionalismen i sport blev mere fremtrædende. Sportens rolle i samfundet ændredes også, og derfor fik professionelle også tilladelse til at stille op ved Legene.

Et andet aspekt i Legene, doping er også blevet fremtrædende, det var ikke et problem ved Legene i starten, men er blevet det med tiden, derfor er kampen imod doping blevet skrevet ind i charteret.

Internationalismen har siden Legenes begyndelse været en af grundpillerne i Legene, og derfor også i charteret, men måden der fokuseres på dette er ændret over tid. I starten var målet at skabe et internationalt samarbejde om sport, det skulle være muligt at konkurrere mod hinanden, og udveksle erfaringer på et sportsligt plan. Efterhånden som Legenes betydning som international platform voksede, i dag er det indskrevet i charteret, at et mål for Legene er, at være med til at skabe bedre vilkår i udviklingslande, gennem udbredelse af sport. (IOC, olympic.org/the-ioc/promote-olympism)

Det sidste element der særligt er ændret fokus på i charteret er medier og kommercialisering. Dette havde ligesom doping, ingen rolle i det oprindelige charter, men efterhånden som teknologien udviklede Legene, og gjorde det muligt at lave reportager fra Legene, fik de kommerciel betydning, og derfor blev der skrevet mål for dette ind i charteret. (olympic.org/charter-1958)

I charteret kan man se de strukturelle forandringer, der er sket i Legene, man kan se hvordan forskellige aspekter af samfundet får betydning, og derfor også ændrer fokus i Legene.

Forskning

Forskningen i de moderne Lege, har ligesom forskningen i de antikke forskellige tilgange. I specialet her, der er en komparativ analyse, er der derfor valgt en tilgang, som kan gøre de moderne Lege sammenlignelige med de antikke.

Til at beskrive udviklingen i de moderne Lege, er Jørn Hansen og Thomas Skovgaards *De olympiske lege - en kort Verdenshistorie* valgt, da den tager mange strukturelle forhold op. Der er dog et fokus på den danske deltagelse, som ikke er anvendelig i dette speciale, så det er der set bort fra. Hansen og Skovgaards bog er anvendt i specialet til at skabe et overblik over udviklingen af Legene, og den har styret det fokus der har været på forskellige begivenheder ved Legene. Nogle begivenheder behandles ikke i dybden i Hansen og Skovgaards bog, derfor er der fundet anden

³ The International Olympic Committee

litteratur, som understøtter og uddyber de fremstillinger, der findes i bogen. Hovedsageligt det Olympiske Charter, og artikler om udvalgte begivenheder.

Analysen af de moderne Lege er lavet på primære kilder, ikke på baggrund af tidligere forskning. Der er dog anvendt teorier om medicalisering, karisma, *branding* og forbilleddyrkelse, som er resultat af tidligere forskning.

Interviews

Da det i specialet her er valgt at anvende interviews til at forklare Legenes betydning, er det vigtigt at være opmærksom på, hvilke interview man vælger. Når man arbejder med interview, er det vigtigt at fokusere på, hvorfor interviewet er lavet, hvem der laver det, og hvem det er henvendt til.

Fælles for interviewene er, at der er fokus på deltagelsen ved Legene i Rio, og motivationen for den enkelte atlet for at deltage i netop de Lege. De adskiller sig på andre punkter, alle atleter er ikke ens. Det er valgt at bruge interview med fire atleter; Usain Bolt, Michael Phelps og Venus og Serena Williams. Fordi de dyrker forskellige sportsgrene, og har levet forskellige liv, er der forskellige fokuspunkter i interviewene.

Bolt, der blev interviewet af Runnersworld, et løbemagasin, bliver bedt om at tage stilling til mange forskellige aspekter, hans bliver spurgt til hans træning frem mod Legene, hans ønske om at blive en legende og om doping i; en atlet, der i kraft af sine tidligere præstationer er blevet meget mere, en sportshelt, og derfor bliver han fremstillet som en mere moden og fornuftig person, end han tidligere har været.

Interviewene med Phelps er i to forskellige former, det ene er et klassisk interview med USA Today, mens det andet er et portræt i ESPN's sportsmagasin. Med begge får man det indtryk, at formålet er at genrejse Phelps til tidligere heltestatus, efter han i 2015 var på afvænnings. I begge fokuseres der på, hvordan han havde mistet motivationen efter Legene i 2012, og opførte sig uansvarligt, men siden afvænningsen har haft motivation til at deltage ved Legene i Rio. Portrættet fra ESPN giver et indblik Phelps' karriere og liv, med både op- og nedture, hvilket giver et indtryk af, at det forsøges at forklare, hvorfor Phelps reagerede som han gjorde, og hvad der har givet ham motivationen tilbage.

Interviewene med Williams-søstre, er fra USA Today, og fokuserer meget på, hvad de betyder for dem hver især at deltage ved Legene, men også hvad det betyder at de deltager sammen. De bliver også bedt om at tage stilling til omstændighederne i Rio, hvorfor de har valgt at deltage, hvor andre

har valgt ikke at gøre det. Det er med vilje valgt at bruge interviews der fokuserer på netop disse problemstillinger. Derudover er et interview med Serena foretaget af Tennis Channel, efter hendes sejr i singel-finalen ved Wimbledon i 2016 valgt, fordi hun i dette interview bliver bedt om at tage stilling til hendes egen status som rollemodel.

De antikke Olympiske Leges historie

I dette afsnit vil de antikke Leges historie blive gennemgået. Gennem en analyse af en række antikke levn, vil særligt sporten og religionens betydning for grækerne blive analyseret, men også bystatens rolle. Analysen vil blive lavet på baggrund af skriftlige kilder fra to antikke forfattere; Platon og Pindar. Formålet er at vise, grækernes måde at dyrke atleterne som sportshelte kom til udtryk i disse kilder. Desuden vil der blive anvendt bidrag fra andre forfattere, men i begrænset omfang. Dette gælder skriftlige kilder, samt statuer.

Denne analyse af fremstillingen af atleterne vil blive brugt i en diskussion af, hvorvidt medialiseringen af de moderne Lege har overtaget den betydning guderne havde i de antikke.

Man kommer ikke udenom en redegørelse for Legenes opbygning, og denne gennemgang vil blive lavet på baggrund af forskning. I denne redegørelse vil det blive forklaret, hvordan Legene blev afholdt, og hvilke discipliner der blev konkurreret i. Denne redegørelse vil hovedsageligt blive brugt til at sammenligne de antikke og moderne Lege.

Legenes oprindelse

De antikke Leges historie er lang. I forskningen af de antikke Lege (Poulsen & Pedersen, 2004), (Sweet & Segal, 1987) er der bred enighed om, at de oprindelige Olympiske Lege startede i Grækenland i år 776 f.kr., som en hyldelse til Zeus. Desuden blev de afholdt som gravlege for Pelops⁴.

De Olympiske Lege fik navn efter den helligdom, hvor de blev afholdt, Olympia ved foden af bjerget Kronos. Olympia var den vigtigste lokation i Grækenland til tilbedelsen af Zeus. Og derfor blev de Olympiske Lege regnet som de mest prestigefyldte. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 9-11)

Legene blev afholdt for alle frie mænd i Grækenland. De fortsatte uden afbrydelse frem til 393 e.kr., hvor den romerske kejser forbød al dyrkelse af andre guder end den kristne. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 17) Fordi perioden, hvor de antikke Lege blev afholdt, har været så lang, har der naturligvis været ændringer i måden de blev afholdt på. Der har været ændringer i de discipliner, der blev

⁴ Pelops var en græsk hero, ifølge legenderne blev han som barn serveret for Guderne, en gud, Demeter gennemskuede ikke plottet, og spiste af Pelops' ene skulder, da han blev genoplivet fik han stykket erstattet med elfenben. En anden legende fortæller, hvordan han vandt en kongedatter i et væddeløb mod kongen selv. Kongen havde vundet alle tidligere løb, og ved flere lejligheder var modstanderen død. Pelops vandt løbet ved at bestikke vognpasseren til at ødelægge kongens hjul. Kongen døde i styrtet som var uundgåeligt med et ødelagt hjul. Pelops vandt løbet og kongedatteren. Dette betragtes af nogle som starten på de Olympiske Lege. (Encyclopædia Britannica)

konkurreret i, nogle blev tilføjet og fjernet igen, andre blev en fast del af Legene efter deres indførelse. (Sweet & Segal, 1987, s. 6-7)

Ved de første Olympiske Lege var der kun en enkelt disciplin, løbet *Stadion*⁵, og vinderen af dette første løb var Koroibos fra Elis. (Sweet & Segal, 1987, s. 4)

Det var en stor ære at vinde dette løb, og vinderen vandt den ære det var at tænde bålet på Zeus' alter, som blev brugt til ofringer til gudens ære. Ved de Olympiske Lege i det femte århundrede f. kr. blev der indført flere discipliner og tidsperioden, hvor Legene blev afholdt udvidedes. Legene varede nu fem dage, hvor der både blev dyrket religion og sport. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 12)

På Legenes første dag, svor alle deltagere en hellig ed. Atleterne og deres familie og trænere svor at de ville overholde reglerne for fred og ikke snyde. Desuden svor atleterne, at de havde gennemgået den træning der var nødvendig for at kunne deltage i Legene. For at kunne deltage i Legene, skulle atleterne have trænet i mindst 10 måneder. Den sidste måned trænede de i gymnasion tæt på Olympia. Dommere svor en ed, at de ville dømme retfærdigt i alle kampe, og ikke modtage bestikkelse. Disse eder blev svoret foran Zeus' statue⁶. (Kyle, 2014, s. 25)

Udvidelsen af sportsgrene der blev konkurreret i, skete som nævnt gradvist, og hvornår præcist Legene blev udvidet vides ikke med sikkerhed, men en sejrliste udarbejdet i år 5 f.kr. lister indførelsen af de forskellige discipliner, og kan ses i bilag 1.

Olympiske discipliner:

Lige så vel som der var Olympiske Lege til hyldest for Zeus, blev der ved Delphi afholdt Lege til ære for Apollon, nemlig de Pythiske Lege.⁷ Ud over de Pythiske og Olympiske Lege var der desuden 2 andre vigtige sportslege, de Isthmiske Lege⁸ og Nemeiske Lege⁹. De Olympiske og Pythiske Lege blev afholdt hvert 4. år, som det allerede er nævnt, mens de Nemeiske og de Isthmiske Lege blev afholdt hvert andet år. De blev afholdt, så der var mulighed for at deltage i en af Legene hvert år. Den cyklus blev kaldt *periodos*. Disse fire sportslege var ikke de eneste, der blev afholdt i Grækenland, men de var noget særligt, fordi de vindende atleter ikke modtog præmier,

⁵ Distancen var stadions længde, 600 fod, ca. 200 m., deraf navnet.

⁶ Blandt Zeus' mange egenskaber som den øverste af Olympens guder, var han vogter over sandheden. (Hjortsø, 1992, s. 39)

⁷ Lege fik navn efter sagnet om Python, en kæmpe slange, der vogtede oraklet i Delphi. Ifølge sagnet, dræbte Apollon slangen, og overtog helligdommen. Vindere ved legene modtog en krone af laurbærgrene. (Encyclopædia Britannica - Pythian Games)

⁸ Legene havde navn efter landtangen Isthmen, nær Korinth, hvor de blev afholdt. Legene afholdtes til Poseidons ære. Vinderen modtog en krone af selleri, senere af fyr. (Encyclopædia Britannica - Isthmian Games)

⁹ Legene havde navn efter byen Nemea, hvor de blev afholdt til Zeus' ære. Vinderen modtog en krone af selleri. (Encyclopædia Britannica - Nemean Games)

men derimod en krone, som tegn på deres præstation. Derfor blev de kaldt for *Krone-Lege*. En atlet der vandt ved alle fire Lege inden for en 4-årig periode blev kaldt en *periodikai*. (Christesen, 2007, s. 16)

Disse præmier har måske ikke set ud af meget, men betydningen af en sådan sejr har været stor. Dette beskriver Lukian¹⁰ også, da han lader Solon¹¹ forklare Anacharsis¹² hvordan en sådan sejr fejres.

Som jeg sagde før, har du stadig ikke rigtig levet dig ind i vore skikke; men inden ret længe vil du få en anden opfattelse af det, vi gør, når du kommer med til de store festspil og oplever hele den store menneskemængde, der samler sig for at se på idrætskampene, de titusinder af fyldte tilskuerpladser og det brusende bifald til deltagerne, og når du hører at vinderen regnes som en gud. (Lukian)¹⁰

Som Lukian beskriver det her, har Legene været godt besøgt, ifølge ham har der været mere end titusinde tilskuer til afviklingen af de forskellige discipliner. Og at vinde en sejr foran så mange mennesker har gjort en atlet til en sportshelt, som blev behandlet som en gud.

Der blev ved alle de fire lege afholdt konkurrencer i stort set de samme discipliner, men ved nogle Lege blev der også afholdt konkurrencer i musiske discipliner¹³, dog ikke ved de Olympiske Lege¹⁴, derfor gennemgås det her, hvilke discipliner, der blev konkurreret i ved Olympia.

Ved Olympia var der tre forskellige sportsanlæg; stadion, hippodromen og gymnasion¹⁵.

Ved de første Lege lå Stadion inde på selve helligdommen, så den ene ende lå lige op til Zeus' alter. Stadion var ca.200 m, ifølge legender, fordi det var den længde Herakles¹⁶ udmålte med sine 600

¹⁰ Forfatter fra Samosata ca. 120-180 e.kr.. Han var ikke selv født græker, men studerede græsk kultur i Grækenland, og var især fascineret af den athenske kultur. Derfor har han valgt at fremstille samtalen som han har gjort det. (Barslev, O og Tortzen, C, 2005, s.14)

¹¹ Berømt athensk statsmand og lovgiver. Levede ca.630-560 f. kr.. dette var før grækerne var begyndt at skrive ting ned, derfor er meget af det der tilskrives Solon, overleveringer. (Britannica Academic/Solon)

¹² Fiktiv karakter, en udlænding, der er kommet til Athen for at lære de græske skikke. (Borslev, O og Tortzen, C., 2005, s.13)

¹³ Begrebet er taget fra Platon, og dækker over poesi, sang, brug af instrumenter, billedkunst. Det er konkurrencer der demonstrerer den åndelige formåen, og ikke den fysiske. Derfor er Platons begreb anvendt.

¹⁴ Der blev dog afholdt en konkurrence på Legenes første dag, blandt herolder, og vinderen fik den ære at annoncere konkurrencer og vindere ved resten af Legene.

¹⁵ Et anlæg til uddannelse af unge mænd. I disse anlæg modtog de unge mænd almindeligvis både fysisk træning og filosofisk uddannelse. Et sådant anlæg lå almindeligvis i udkanten af en by, på et plant område gerne i nærheden af vand, så det var muligt for de unge mænd at vaske sig efter den fysiske træning. De fleste bystater havde et eller flere af disse anlæg, da de var en vigtig institution i uddannelsen af unge mænd. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 37-38)

skridt, hvor han satte en fod foran den anden. Her blev alle konkurrencer, der ikke inkluderede heste, afholdt.

Hippodromen blev anvendt til konkurrencerne med heste, det var en oval konstruktion, med en jordvold på den ene side, hvor tilskuerne kunne opholde sig. Banen var ca. 600 m lang, tre gange Stadions længde, og 250 m bred, med en vendepæl i hver ende. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 48) Fordi den var så stor, lå den ikke på helligdommen, Altis, ved Olympia, men i forbindelse med den.

I det sidste anlæg, gymnasium, blev der ikke afholdt konkurrencer under Legene, det var et træningsanlæg, der hovedsageligt blev brugt i træningsperioden på ca. en måned op til Legenes begyndelse. Træningen i gymnasium i Athen er beskrevet af Lukian ved en samtale mellem Anacharsis og Solon. Anacharsis følges med Solon til et gymnasium, hvor de overværer atleternes træning.

Hvorfor bærer de unge sig dog sådan ad her hos jer, Solon? Nogle af dem griber fat om hinanden og spænder ben, andre er ved at kvæle hinanden og vrider hinandens lemmer af led, mens de vælter rundt og tumler sig i mudderet som svin. I begyndelsen, lige da de havde klædt sig af, smurte de sig med olie, og skiftedes nok så fredeligt til at gnide hinanden ind – det så jeg jo selv... De har fyldt alt det sand dér ned i udgravningen, og så står de midt i det og strør det på hinanden og overdækker sig selv frivilligt med støvet ligesom kamphaner. Det er nok for at det skal være vanskeligere for dem at glide ud af hinandens greb... Og embedsmanden dér skiller dem ikke engang ad ig afbryder kampen ... nej, tvært imod hepper han på dem og roser ham der slog. ... Det er da rimeligt nok, Anacharsis, at du har det indtryk... det har bestemt et formål og rummer da også en vis potion morskab, og så giver det en ikke ringe legemlig styrke, (Lukian)1-6

Med denne samtale beskriver Lukian, hvordan der trænes i de græske gymnasioner. Han bruger en udefrakommende til at stille spørgsmål ved grækernes måde at træne på, for at kunne fremhæve de resultater træningen skaber.

Ligesom hippodromen lå gymnasium heller ikke inde på selve Altis, men tæt på. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 43)

¹⁶ En anden af legenderne omkring de Olympiske Leges opståen er legenden om Herakles, der som bod for at have dræbt sin familie skulle udføre 12 arbejder. Herakles var Zeus' uægte søn, og havde derfor pådraget sig Heras misundelse. (Encyclopædia Britannica - Heracles)

Selvom der har været variation, har der dog været discipliner, der har været vigtigere end andre, og som med deres variationer har figureret siden deres tilførsel til de Olympiske program.

Løb

De forskellige løbediscipliner har demonstreret atleternes kondition og udholdenhed. *Stadion* var det korteste løb, som tidligere nævnt stadions længde én gang. Næstlængst var *diaulos*, som var to gange stadions længde. Længst var *dolichos*, som var enten 7, 12 eller 20 gange stadions længde. Et fjerde løb var *hoplitdromos*. Der er ikke sikkerhed omkring hvor lang en distance dette løb havde, men det formodes at have været et *diaulos*. *Hoplitdromos*, skiller sig desuden ud ved at atleterne bar hjelm og skjold, hvilket viser en særlig militær tilknytning. (Nationalmuseet)

Pentathlon

Denne konkurrence bestod af kampe i fem forskellige discipliner; stadion, diskos, længdespring, spydkast og brydning. Der er dog ikke helt enighed blandt antikkens forfattere om, hvilke discipliner det blev konkurreret i, nogle mente boksning andre pankration. (Sweet & Segal, 1987, s. 37) Væsentligst er det dog også at bemærke, at der blev kæmpet i fem discipliner, og at atleterne for at kunne vinde denne konkurrence, skulle være gode til både at løbe, men også være udholdende for at kunne vinde brydning¹⁷. Hvordan rækkefølgen har været på de forskellige discipliner ved man ikke med sikkerhed, andet end at spydkast har været fjerde disciplin, og brydning har været den sidste. (Sweet & Segal, 1987, s. 55)

Præcis hvordan sejrene i de forskellige discipliner har været vægtet ved man ikke, men brydning har været set som den vigtigste sejr. (Sweet & Segal, 1987, s. 57)

Kampsport

Ud over løb var særligt kampsportsdisciplinerne populære, særligt for tilskuerne. Boksning, brydning og pankration havde forskellig grad af brutalitet.

Boksning foregik meget på samme måde som i dag, med den forskel, at beskyttelse ikke blev brugt i særlig stor grad. Desuden var der ifølge kilder stor koncentration af slag mod hovedet, og udviklingen inden for 'handsker' gik mod at skade modstanderen mest muligt, ikke beskytte bokserne. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 74-76)

Den mindst brutale af kampsportsdisciplinerne var brydning. Her galt det om at tvinge sin modstander i gulvet tre gange for at få en sejr. Atleterne smurte sig ind i olie inden kampstart, men kastede også

¹⁷ Eller boksning eller pankration, alt efter hvilken forfatter man læser.

sand på hinanden for at kunne få greb om modstanderen. Det var ikke tilladt at udøve greb under taljen, med undtagelse af benspænd. I forskningen omtales brydning som den ældste græske sportsgren. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 71-73)

Den mest brutale disciplin var pankration, som var en blanding af boksning og brydning, hvor næsten alt var tilladt. Det var ofte lange og seje kampe, som først endte når en af atleterne gav op eller var ukampdygtig. Fordi det var så brutal en sport, var det ikke ualmindeligt at en atlet gav op inden en kamp, hvis denne følte sig overmatchet. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 78-81)

Hestesport

Det var dog ikke alle der kunne deltage i alle discipliner, da man eksempelvis skulle have råd til at have heste og en vogn for at deltage i hestevæddeløbene. Som det fremgår af listen i bilag 1, var der ligesom med løbedisciplinerne, flere forskellige løb. De havde også forskellig status, eksempelvis var firspandsracet det mest præstige fyldte, mens et løb, der blev taget af programmet igen var vognløb trukket af muldyr, ifølge litteraturen, fordi det ikke var populært. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 57-58)

Vinderen af et væddeløb var ikke nødvendigvis rytteren eller kusken, der førte vognen, men derimod ejeren af hestene. Dette åbnede for muligheden for flere vindere. Det var ikke ualmindeligt at en bystat ejede hestene, eller at en kvinde kunne fremgå som vinder, fordi hun ejede en hest. Et eksempel på dette er spartaneren Kyniska, der var datter af den spartanske konge Archimados og søster til Agis, der efterfulgte sin far. (Pausanias III 8.1)

Religionens rolle

Fordi Legene var en hyldest til guderne, er væsentligt at gå ind og se på, hvilken rolle religionen spillede i antikkens Grækenland, for at kunne forstå, hvor vigtige de Olympiske Lege var. Når en atlet opnåede sin heltestatus ved Legene, var det jo netop gennem i et religiøst ritual.

Den antikke filosof Platon har skrevet meget om betydningen af at være et godt menneske, og en af de vigtigste måder at være et godt menneske på er, ved at hylde guderne. Men han stiller det ikke op som værende uden udfordringer. For der er faldgruber i princippet om gudedyrkelsen. Følgende er et citat fra hans værk *Staten*:

Når han på den måde er blevet fyrsteligt rig, kan han være rundhåndet overfor sine venner, og bringe sine fjender i ulykke; ja, oven i købet foranstalte storstilede offerfester til guderne, skænke

*dem kostbare offergaver: det bliver ham, og ikke den retfærdige der bliver en ret gudedyrker og velgører – naturligvis mod de mennesker han kan lide! Slutsummen af alt det bliver: den uretfærdige bliver den som står i yndest hos guderne!*¹⁸ (Platon 362c)

Som det fremgår af citatet her, var en af de vigtigste former for dyrkelse af guderne, og måden hvorpå man kunne sikre sig gudernes velvilje på, gennem ofre til deres ære. Det var en af de mest markante måder man kunne vise sig som en god borger. Det var vigtigt at hylde guderne, og derved få deres velvilje, da dennes krævedes hvis man ville frem i verden. Hvis ikke man havde gudernes velvilje, ville man ikke opnå de ting man ønskede, for så ville guderne ikke lægge mærke til én. Men som det ligeledes fremgår af citatet, stiller Platon også spørgsmålstejn ved rimeligheden af denne gudedyrkelse, særligt det med at guderne jo kun lægger mærke til dem der ofre til dem, og derigennem påkalder sig gudernes opmærksomhed. Hvis man nu ikke har midler til at ofre til guderne, hvordan kan man så opnå det man ønsker sig. Citatet her er valgt, fordi det viser, hvor meget guderne betød for mennesker i antikken. Det viser, at i en diskussion om, hvad det vil sige at være et godt menneske, vil dyrkelsen af guderne være et vigtigt element, du kan ikke være et godt menneske, eller som i tilfældet her synes at være et godt menneske, hvis ikke du ofrer til guderne.

Også hos Pindar er det vigtigt at hylde guderne. I alle hans sejsoder, lægger han vægt på at man skal takke guderne for at have skænket vinderen en sejr. Han lægger vægt på at fortælle, hvorledes guderne skal takkes for at have arrangeret omstændighederne således, at en sejr for den pågældende vinder, som oden omhandler, var mulig.

... kun en Gud giver Mændene Visdom og Dyd. (Pindar 9ende Olympiske ode, 1ste eftersang)

For Platon var det ikke kun væsentligt, at man hyldede guderne, og viste denne hyldest gennem ofringer, det var også vigtig at vise gudernes betydning for mennesket. I det følgende citat lægges der vægt på gudernes rolle i børns opdragelse. Citatet er igen fra *Staten*:

At de fremstiller guder og heroer i et usandt og ilde lys, ganske som når en maler frembringer et ildelignende portræt af den han vil afbilde. ... En usandhed af største vægt og betydning, og som

¹⁸ Samtalen forgår mellem Sokrates og Glaukon. De diskuterer hvad det vil sige at være retfærdig, og hvorfor dette er vigtigt.

handler om de mest fremragende væsner; hæslig og slet er f.eks. Hesiods løgnehistorie om den udåd Uranus skal have udøvet og den hævn som Kronos tog på ham. Og hvad dernæst Kronos selv gjorde, og hvad behandling han fik af sin søn – ja selv om det var sandt, ville jeg absolut forbyde at lade uerfarende og barnlige sjæle lytte til den art fortællinger. ... ingen skal komme og belære vore unge om at de roligt kan begå de værste forbrydelser, som f.eks. at hævne sig grumt og blodigt på sin egen fader, hvis man er blevet forurettet af ham – for >>det er jo ikke andet end hvad de ypperste og mægtigste af guderne har gjort!<<¹⁹ (Platon 377e og 378a+b)

Citatet her er valgt, fordi det viser, hvor stor vægt Platon lægger på, at guderne skal være forbilleder for mennesket. Det viser, at han mener, at man bør være omhyggelig med måden, hvorpå man omgås de forskellige sagn, der er om guder og heroer, netop fordi de skal være forbilleder. Han mener ikke at børn, der er letpåvirkelige, skal præsenteres for sagn, hvori guder udøver misgerninger, fordi det kan give dem en forventning om, at det er okay, fordi guderne også gør det. Man skal tvært imod sørge for at præsentere dem for alt det gode som guderne gør for mennesket, for derigennem at give dem en rette snor gennem livet. Netop sportsheltene kunne være i fare for at afvige fra den gode opførsel, fordi de fik særlig status og berømmelse, derfor var det især vigtigt at deres opdragelse blev præget af den rette indstilling.

For Platon var guderne de højeste væsener, og fra dem kom kun gode ting. Det var for ham utænkeligt, at guderne skulle være årsager til dårlighed, og derfor ønskede han at undertrykke alt, hvad der kunne underminere guderne.

Her har vi nu fastslået hvad der skal gælde som eneste lov og norm for opfattelsen af guderne, hvorefter alle forfattere og digtere har sig at rette: at guderne er ikke alle tings årsag, kun det godes!²⁰(Platon 380c)

Citatet her viser igen, hvor stor vægt Platon lægger på gudernes betydning, at de sørger for, at der sker gode ting for dem, der hylder dem, men han mener dog, at det ikke er guderne, som forårsager de dårlige ting der sker. Af det kan man udlede, at han ikke mener, at guderne vil straffe dem, der ikke hylder dem, men at de blot ikke vil hjælpe dem.

¹⁹ Sokrates forsøger at forklare, hvad retfærdighed er, og er i færd med at forklare retfærdighed i en stat, netop nu hvorledes man kan sikre, at statens soldater forbliver tro mod staten, og derfor nødvendigvis må præges fra de er børn.

²⁰ Stadig afsnittet hvori Sokrates forklarer hvordan børn bør præges.

Pindar lægger også vægt på, at de sagn, der fortælles om guderne ikke altid er sande, særligt ikke dem, der fortæller om situationer, hvor guderne har opført sig mindre hæderligt. Eksempelvis skriver han:

*Ynden, som gjør Alting sødt for Manden, Glands til Løgnen tidt gav og lod jo som Sandhed den gjælde; Men de viseste Vidner for Alt er dog Først de kommende Dage. Godt kun om Guderne tale skal Manden dog, Saa er der mindre Skyld i hans Ord.*²¹ (Pindar 1ste Olympiske Ode, 2.strofe)

Pindar siger her, at selvom de sagn, der bliver fortalt om guder kan være spændende og en god historie, så skal man ikke tro på dem. Han påpeger, at det er nemt at komme til at lade en sådan historie få så stor popularitet, at man lader det stå som sandhed, og nogle så er nødt til at påpege sandheden for, at man kan nå frem til den rigtige historie om guderne.

Det var, som det fremgår her, vigtigt at hylde guderne, og gøre sit bedste, men man måtte ikke stræbe mod selv at opnå samme status som guderne. Dette er noget Pindar lægger vægt på i flere af sine oder. Da han er færdig med at hylde vinderens sejr, og ofte vinderen som menneske, skriver han gerne, at de ikke må stræbe efter at blive en gud. Eksempel:

... Mens du sidder, o Psaumis, i sønnernes Kreds; men den, som blomstrende Magt forøger, Føiende hæderligt Navn til alt rigeligt Gods, Han skal ei stræbe op til en Gud sig at hæve.(Pindar 5te Olympiske Ode, 3ide Eftersang)

Her er det tydeligt at Pindar, som har hyllet Psaumis, ikke ønsker at Psaumis skal begå hybris²². Nok skal han nyde sin sejr, og bystaten hvorfra han kommer, samt hans familie skal hylde ham, for han er noget særligt blandt mennesket, men han må ikke begynde at tro, at han er en gud, og derved mere end han i virkeligheden er. Intet menneske skal lade sig hylde som guderne, for dette er forbeholdt dem, som bor på Olympen. Han er altså kun en sportshelt, ikke mere end det.

²¹ I den 1ste olympiske ode hylder Pindar den syrakusiske konge Hiero, hvis hest har vundet væddeløbet ved de 77. Lege. I 1. eftersang, Strofen for det citerede afsnit, fortæller han sagnet om Pelops der blev serveret for guderne. (Pindar) Det er dette sagn han ønsker at tilbagevise.

²² I antikken betød *hybris* noget andet end det gør i dag. I antikken var hybris en handling som kunne nedgøre eller ydmyge andre, og det var ulovligt at begå hybris. I dag, hvilket er den mening hvormed det anvendes her, betyder det en handling, hvori et menneske ophøjer sig selv til mere end denne er, og guderne vil straffe dette. (Encyclopædia Britannica - Hubris)

Faldgruber

Det er nu gjort klart, at Legene har været en hyldest til guderne, og det er gjort klart, hvilke discipliner der blev kæmpet i. Der er undersøgt hvordan atleterne trænede, så nu vil det blive undersøgt, hvad dette kunne føre til for atleterne.

*... Du ser jo selv hvordan atleterne sover deres liv bort, og hvis de viger en tomme fra deres forskrevne diæt, bliver disse kraftkarle alvorligt syge...*²³(Platon 404)

... Jeg tror heller ikke Homer nogetsteds nævner krydrede eller søde sager. Det er noget som vore dages sportsmænd er klare over: at hvis de skal holde sig i form, må de give afkald på al den slags.(Platon 404c)

De to citater her viser, hvordan der i antikken har været fokus på, hvordan atleterne skulle træne, og at der har været diæter for atleterne. Det viser også, hvordan det at være atlet har medført særlige privilegier, selvom det ikke er alle der mener, at det er godt for dem. Det viser, at nogle atleter har levet et luksuriøst liv, og hvordan det ikke har gjort dem til bedre mennesker. Selvom det ikke nævnes direkte, at de lever et luksuriøst liv, antydes det, særligt omkring mad, men også bemærkningen om, at de *sover deres liv bort* antyder, at de ikke laver noget udover deres træning. En sådan udtalelse antyder, at atleterne brugte deres dag på at træne, eller hvis de ikke var pligtopfyldende, dasede tiden væk. Denne opfattelse understøttes yderligere af forfatteren Filostratos²⁴

...de der før kæmpede, nu er blevet krigsuduelige, de, der før var handlekraftige, nu er blevet sløve, de der før havde stram livsstil, nu har sluppet tøjlerne, og den sicilianske madglæde er kommet i vælten, så har stadionerne mistet deres kraft, og så meget desto mere, som smigerkunsten er blevet indført i gymnastikken. ... for at forkæle dem har den indført konditorer og kokke, som der kun kommer slikmunde og ædedolke ud af. ... Dette luksuriøse liv har samtidig ... ført atleterne ud i økonomisk kriminalitet med hensyn til køb og salg af sejre. (Thiedecke, 2008, s. 28)

²³ Platon er nu i gang med at beskrive hvordan mennesket skal trænes fysisk, når man er færdig med at uddanne dem til at være gode mennesker. De mennesker han taler om i afsnittet her er dem der skal uddannes til soldater.

²⁴ Forfatter ca.170-245 e.kr.

Citatet fra Filostratos viser, at der skete en udvikling i atleternes motivation og træning. Han beskriver, hvordan atleterne er dovne, og ikke har den samme disciplin og stolthed ved at være atleter, og at de ikke længere sætter en ære i at holde sig i form, og dyrke deres kroppe, men at de kun ønsker, der søde liv der følger med en sejr, og at de derfor i nogle tilfælde vil ty til snyderi for at få en sejr. Hvis en atlet alligevel snød sig til en sejr, eksempelvis ved at betale andre for at opgive uden kamp, og dette blev opdaget, blev de straffet økonomisk. De skulle betale for opsættelsen af en statue i Zeus' ære, en såkaldt Zane. Disse statuer blev opstillet på Olympia, som en advarsel til andre atleter. (Vanderpool)

Bystaternes rolle

Pausanias giver her et eksempel på, hvordan en atlet kunne hædres af sin by, og giver også en forklaring på, hvorfor en by valgt at hædre sine atleter.

The grave of the runner Oibotas²⁵ is also in the Dymaian country: he was the first Achaian to win at Olympia, but he got no special reward for that from his country, Oibotas cursed them so that no other Achaian would ever win there. Some god was interested enough in Oibotas to listen to his curses, and the Achaians finally learnt why they were missing the Olympic prizes by sending to Delphi: so now among others honours they paid to Oibotas they dedicated his portrait to Olympia, and Sostratos of Pellene won the boys' race in the stadium. Even in my day the Achaians competing in the Olympic games still sacrifice to Oibotas and if they win they put wreaths on his portrait at Olympia. (Pausanias VII 17.6)

Her viser Pausanias, at de vindende atleter har haft en særlig status hos guderne, og at deres bønner, eller i dette tilfælde forbandelser er blevet hørt, og at dette kan have været en af grundene til, at bystaterne har hædret deres vindende atleter. Det giver også god mening, at atleterne på en eller anden måde stod guderne nærmere, da det jo var dem kæmpede til gudernes ære, og at en atlet, der vandt, har stået en gud ekstra nær, og derfor har fået opmærksomhed, når denne har bedt om noget. Om det så har været sandt eller ej, at Oibotas' forbandelse har hvilet over Achaia indtil bystaten skænkede hans portræt til Olympia, så har han i hvert tilfælde opnået en heltestatus, der her gjort ham værdig til eftertidens atleters tilbedelse. Og det viser, hvor vigtige atleterne har været, og hvilken berømmelse de kunne opnå.

²⁵ Han vandt *stadion-løbet* ved de 6. Olympiske Lege, og fik opstillet en statue ved de 80. Lege. (Pausanias VII 17.3)

Men det har ikke kun været bystaterne, der har hædret deres atleter, bystaterne er også blevet hædret når atleterne vandt. Dette er meget tydeligt i Pindars sejroder, hvor bystaten hvorfra en atlet kom, altid nævnes, og gerne for deres sejre. Eksempelvis:

Der efter al den Trængsel, som de led, Fik et helligt Hjem ved Floden og blev Sikiløens Øie; Dem har Lykken fulgt med Rigdom og Yndest, som en Tilgift til de Dyder, som paa Vuggen de fik. Du, som throner paa Olymp, Bevogter af den ypperste Kampleg og Alpheus, Du, som Ætling er af Kronos og af Rhea, o bevar Og for Fremtiden, ved Sangene formildet, Fædres Land!(Pindar 2end Olympiske Ode, 1este modstrofe)

Folkets Fostermoder, din Stad, Kamarine, gav han herlig Ære(Pindar 5te Olympiske ode, 1ste modstrofe)

Fra hint hulde Hjem for Oinomaos og for Pelops hjemvendt atter, Pallas, du vogter af Staden, din hellige Lund gør berømt han...(Pindar 5te Olympiske Ode, 2den strofe)

Med disse citater, ønskes det at vise, hvorledes Pindar har brugt guderne og myter i sin hyldest af bystaterne. Han kommer med henvisninger til Zeus, en nymfe og Athene. Pindar viser, hvor meget sejren betyder for en bystat ved at bruge guderne i sin hyldest. Gudernes velvilje var den højeste form for støtte man kunne få, dette viser Pindar ved at fortælle i sine sejrsoeder, at sejren er tilegnet den omtalte gud, og kun er opnået med dennes hjælp.

Det har dog ikke kun været atleter, der har haft denne indflydelse, men også andre prominente personligheder, Pausanias nævner Moline²⁶, en mor til to myrdede sønner, der har forbudt sit folk at deltage i de Isthmiske Lege.

...Elis demanded that Corinth should be put outside the peace of the Isthmian games. When they failed in this as well, the story is that Moline put a curse on her people unless they kept away from

²⁶ Hustru til Aktor. Sagnet Pausanias beskriver her, er historien om, hvordan Augeas nægtede at betale Herakles for at have udført et arbejde. I frygt for at Herakles ville hævne sig, allierede han sig med Aktors sønner, og dem myrdede Herakles ved et bagholdsangreb da de var på vej til de Isthmiske Lege. (Pausanias VII 1.9 – 2.2)

the Isthmian games. Molines curse has been preserved to this day, and Elean athletes keep the tradition of never entering for the Isthmian games. (Pausanias VII 2.2)

Selvom de forskellige Lege har været afholdt til gudernes ære, har det ikke udelukkende været gudedyrkelsen, der har været afgørende for om atleterne har deltaget. Citatet her er et eksempel på, at der har været politik indblandet i Legene, og at en bystat kan have haft grund til at udelukke deres atleter fra at deltage. I dette tilfælde bundes det i et sagn, men som ordlyden i Pausanias' beskrivelse, *Elean athletes keep the tradition* antyder, var det på hans tid nok snare en tradition, at atleterne fra Elis ikke deltog i de Isthmiske Lege, og ikke nødvendigvis fordi de frygtede en forbandelse.

Atleterne som forbilleder

Det er nu blevet gennemgået, hvilken rolle atleterne spillede i religionens ritualer, og hvilke privilegier de opnåede ved dette, og derfor vil der nu blive set på, hvordan vi i dag kan vide, at de er blevet sportshelte. Dette vil blive gjort ved henholdsvis at se på, hvorledes Pindar har hyldet dem i sine sejrsoeder, samt ved at se på, hvordan de blev fremstillet med andre medier i samtiden.

Først vil der fortsættes med Pindar. I de 14 Olympiske oeder af Pindar, der arbejdes med i dette speciale, hyldes ni forskellige sejrsherrer i forskellige discipliner. Citaterne der er udvalgt, illustrerer, hvordan Pindar hylder det ved sejrsherrerne, som er ekstraordinært, ofte er det deres gavmildhed eller visdom. Først er her valgt en række citater fra sejrsoeder, hvori Pindar hylder vindere af væddeløb.

... Ikke blandt dem, der nu leve, jeg troer, at jeg Finder en Ven, som hædre jeg kunde med Sangens herlige Slygning, Baade større i Kløgt og i Daadskraft; men hvad dit Hjerte, o Hiero...(Pindar 1ste Olympiske ode, 4de modstrofe)

...Og Theron bør besynges, som seired' med sit Firspand Og retfærdig mod sin Gjæstevæn beskjærmer Agrigent Og bevarer den, - en ædel Blomst, paa gjæve Fædres Træ... (Pindar 2den Olympiske ode, 1ste strofe)

...Ingen By vel nu har frembragt i et hundred Aar en Mand, Mer gavmild imod Vennerne, end Theron's Sind og Haand. ...Som Sandskorn ei du tæller, hvo kan sige hver en Fryd, Som Andre skjænket han har. (Pindar 2nd Olympiske ode, 5te eftersang)

... Men Saasandt som Vand er det bedste og Gullet er herligst at eie, Kommer i Dygtighed Theron nu til det yderste Punkt, Selv ved sin Kraft naaer han Herkules' Støtter, længer ei Vis eller Uvis kan man naa, Jeg ham følger, ellers tom jeg maatte være. (Pindar 3die Olympiske ode, 3die eftersang)

Thi jeg priser ham høit For Lyst til at opdrætte Heste, Og fordi han glad er mod Alle gjæstfri, Og med sin Tanke den rene har vendt sig ganske til Freden, Byernes Vogterske. (Pindar 4de Olympiske ode, modstrofe)

Som det fremgår af de udvalgte citater, har Pindar hyldet atleterne for andet end deres evner som netop atleter. Dette kan have flere årsager. En af årsagerne kan eksempelvis være, at vinderne af væddeløbene ikke selv fysisk har deltaget i løbet, men blot været ejere af de heste som har vundet, og derfor har der ikke været nogen fysisk præstation at hylde. En anden årsag, kan have været, som i tilfældet med Hiero og Theron, at de har været herskere i deres bystat, og derfor gerne har villet have, at de blev hyldet for andet end sejren, fordi dette ville give dem et bedre eftermæle, de ville sandsynligvis gerne have eftertiden til at huske dem for, hvad de havde gjort for bystaten. Netop derfor er det som Pindar hylder sejrsherrerne for, at de er gavmilde, og særligt Theron bliver hyldet for at have gjort meget for bystaten Agrigent.

Tidligere er det nævnt at disse sejrsherrer skulle passe på, at de ikke begyndte at sammenligne sig selv med guderne, men som Pindar fremstiller dem i sine sejrsoeder, er de lige stadiet under guddommelighed, og derfor skylder deres undersåtter dem megen tilbedelse. De skal hyldes for alt det de gør for andre, og for det de gør for at skabe fremgang hos mennesket. Særligt deres gavmildhed skal de hyldes for, fordi det viser, at de ikke blot tænker på dem selv, men at de gør meget for andre.

De næste citater er fra sejrsoeder skrevet for at hylde vindere i kampsport. Disse adskiller sig fra de tidligere ved, at de i større grad hylder vinderens styrke, men deres visdom nævnes også.

... For Xenophon styr nu den Medbør, Lykken ham skjænked', Og modtag Sangen om Seirens Krands, dem, han vendt sig paa Sletten ved Pisa, Da hist han i Femkampen seired', mend han i Løb og var ypperst, Før ingen Dødelig opnaaede dette.(Pindar 13ende Olympiske ode, 2. strofe)

... En Gud gav ham Kræfter i Lemmer og Haand, Og Kraftens Lyn i sit Øie han bærer...(Pindar 9ende Olympiske ode, 4de eftersang)

Ær den olympiske Seirssang, som efter Skik jeg nu synger, Saa og Manden, som vandt ved Haandkraft Seierens Pris, og giv ham at faa Yndest af Ærefrygt fuld Iblandt fremmede Folk og hos Borgerne hjemme, thi Veien, fremmed for Hovmod, han gaaer, Kyndig i hvad og Tankens Retfærd, Arven fra Fædrene gode, lærte. (Pindar 7ende Olympiske ode, 5te eftersang)

I disse sejrsoeder, hvori Pindar hylder sejrsherrerne i kampsport er det atletens styrke, der lægges vægt på. Deres overlegenhed beskrives, og Pindar opfordrer til, at de behandles med behørig respekt, da deres lige ikke findes blandt mennesker. Men det er ikke kun fordi deres fysiske præstation er noget særligt, men også fordi de er gode mennesker, som har lært at opføre sig korrekt, hvilket er det Pindar beskriver i 7ende olympiske ode.

Han gør det dog også klart, at ingen af disse atleter ville kunne have opnået de resultater de gjorde, hvis ikke det havde været fordi guderne havde givet dem særlige fordele. Dette er særligt tydeligt i 9ende olympiske ode, hvor Pindar siger at en gud har givet atleten særlige kræfter, med dette menes det, at han fra naturen er skabt på en måde, der gav ham en fordel som atlet, og at dette kun kunne være gudernes vilje. *Kraftens Lyn* bemærkningen kunne godt være en henvisning til Zeus, hvilket ville forklare, hvorfor atleten klarede sig så godt ved de Olympiske Lege, da han havde Zeus' særlige opmærksomhed.

Xenophons sejr i både penthalon og løb, har tydeligvis været en præstation ud over det sædvanlige, og derfor hylder Pindar også præstationen, og nævner at det ikke har været gjort før.

Det er nu vist, hvordan atleterne fik særlig status i litteraturen, en anden måde hvorpå vi kan konkludere dette, er ved at se på de levninger vi har fra antikken. I dette speciale er det valgt at se på statuer.

Af statuer er der valgt to kendte statuer, *Diskoskasteren*²⁷ og *Bokseren*²⁸ (se bilag 3). Disse to er udvalgt, fordi de viser to forskellige måder at fremstille en atlet på, enten som det perfekte billede af skønhed, som *Diskoskasteren*, eller som den barske og ikke særligt kønne virkelighed, som *Bokseren*. Det er valgt at behandle disse to sider af atleternes liv, den ære der fulgte med en sejr, og den dyrkelse af kroppen som har været fremtrædende, men også hvilke følger det uden tvivl må have haft på særligt de atleter, som dyrkede kampsport.

Statuerne er valgt, fordi de er nogle af de bedst bevarede levn fra tiden. *Bokseren* er fundet i sin oprindelige form, nemlig en bronzestatue, hvorimod *Diskoskasteren* er fundet i en senere udgave i marmor. *Diskoskasteren* har været et meget populært motiv, man har fundet flere udgaver, men ikke alle så velholdte som den afbilledet i bilag 3. Statuen er oprindelig skabt i den klassiske periode²⁹, hvor der var fokus på skønheden i menneske kroppen, og derfor er statuen også skabt på en særlig måde, som for atleten til at fremstå mere perfekt end et almindeligt menneske.

Bokseren derimod er fremstillet i den hellenistiske periode³⁰, hvor der i kunsten blev lagt mere vægt på realisme, og derfor er *Bokseren* også fremstillet som han er, med sår og hævelser. Dette illustrerer, hvorledes det, der før blev hyldet, skønheden, træder i baggrunden for det der i virkeligheden var resultatet af kampen, en masse knubs. I den klassiske periode var det skønheden man hyldede, så derfor er *Diskoskasteren* billedet på den ultimative skønhed, en ung mand i færd med at udføre en sportsdisciplin. Man ser tydeligt linjerne i kroppen, hvordan de alle er perfekte, også ansigtet er perfekt, med dette menes at det er symmetrisk, og at det ikke har nogen særlige identifikationsstræk, det er meget anonymt, men smukt.

Bokseren derimod er en voksen mand, med bred pande og skæg. Statuen viser ham efter han har været i kamp, hvordan han er mærket af dette. Her er særligt blomkålsørerne³¹ værd at bemærke, da de bestemt ikke gør ham mere attraktiv at se på. Der er ligesom ved *Diskoskasteren* lagt stor vægt på detaljerne, og *Bokserens* muskler er endda mere markerede.

²⁷ Originalt en bronzestatue af kunstneren Myron ca. 450 f. kr. Motivet er gengivet i marmor, en af de bedst bevarede statuer findes på Palazzo Massimo i Rom.

²⁸ Bronzestatue fra 100 f. kr. Ukendt kunstner. Findes ligeledes på Palazzo Massimo i Rom.

²⁹ Ca. 500-300 f.kr.

³⁰ Ca. 300-30 f.kr.

³¹ En følgeskade af gentagne slag på ørerne, er i dag stadig meget udtalt ved brydere.

De Moderne Leges historie:

Det følgende afsnit vil være en gennemgang af de moderne Leges historie. Der vil blive redegjort for det, der menes at være tankerne bag genoptagelsen af de Olympiske Lege, men også hvilke udfordringer der har været ved genindførslen af Legene. Emnerne vil blive behandlet i forbindelse med en gennemgang af de afholdte Lege. Her vil særligt de strukturelle ændringer, der er sket fra antikken til de moderne Lege komme til udtryk. De strukturelle ændringer har skabt en ny måde at dyrke atleterne som sportshelte. Til denne gennemgang er det olympiske charter, i forskellige udgaver, artikler samt forskning anvendt.

Formålet med denne gennemgang er, at skabe et sammenligningsgrundlag for de moderne og antikke Lege. Denne sammenligning kommer i et senere afsnit.

Tankerne bag

Der var i Europa et ønske om at lave internationale sportskonkurrencer. Hovedmanden bag det, der anses som de første moderne Olympiske Lege, var en fransk baron ved navn Pierre de Coubertin. Grunden til at han anses som værende hovedmanden bag genoptagelsen af Legene er, at han sørgede for dannelsen af IOC, som et resultat af en konference afholdt i 1894, for at udbrede sport på et internationalt plan. Dette var en helt ny måde at afholde både de Olympiske Lege, men også sportskonkurrencer, da der blev dystet i 43 forskellige discipliner (se bilag 2) i et internationalt forum.

The International Olympic Committee, to whom the Congress of Paris entrusted the mission of watching over the development of the Olympic Games which were re-established on the 23rd June, 1894, proposes firstly to ensure the regular celebration of the Games; secondly to make this celebration more and more perfect, worthy of its glorious past and conforming to the high ideals which inspire those who are urging on the revival of the Games; thirdly to organise meetings and competitions and, in general, to take all proper measures to conduct modern athletics in the right way. (IOC, Olympic.org/charter, 1930, s. 19)

Det var meget vigtigt for Coubertin, at Legene blev afholdt som amatørkonkurrencer, det var ikke tilladt for professionelle at deltage i Legene. Dette har dog ændret sig med tiden, og i dag er størstedelen af de atleter, der deltager i Legene fuldtidsprofessionelle. Men det var først da Coubertin døde, at de professionelle fik lov til at deltage i Legene. Indtil de professionelle fik lov til

at deltage i Legene, var det de enkelte sportsforbund, der definerede hvornår en atlet var professionel, og hvis der ikke fandtes et sportsforbund, var det de Nationale Olympiske Komiteers (NOC) ansvar at definere linjerne for, hvornår en atlet var professionel, selvfølgelig i overensstemmelse med IOC. (IOC, Olympic.org/charter, 1930, s. 24)

En anden vigtig person i genoprettelsen af Legene, var den græske kronprins Konstantin, der arbejdede hårdt for at finde investorer, som ville være med til at betale for Legenes afholdelse i Athen. Grunden til, at det var kronprinsen, der samlede investorer var, at den græske regering havde sagt nej til at finansiere Legene. Umiddelbart efter Legene i Athen havde været afholdt, var der i IOC en diskussion om, hvorvidt man fortsat skulle holde fast ved at afholde Legene i Athen grundet det historiske perspektiv. Men tanke blev opgivet til fordel for det internationale aspekt i at give værtskabet til skiftende byer. Ikke siden de første moderne Lege, har enkeltpersoner været så afgørende for afholdelsen af Legene, i stedet har det været værtslandet og byen. Ansvar for afholdelsen af Legene har ligget hos NOC i det land hvori den valgte værtsby lå. Det var muligt for denne NOC, at nedsætte en arbejdsgruppe, men denne skulle godkendes af IOC, og arbejde sammen med IOC om Legene. Når en by var valgt, var det ikke NOC'en tilladt at flytte Legene til andre steder. Dog var vandsport en undtagelse, da det ikke var alle byer der havde faciliteterne til dette i byområdet. (IOC, Olympic.org/charter, 1930, s. 21)

De første moderne Lege

De første moderne Lege blev afholdt i Athen i 1896 med deltagelse af 241 atleter fra 14 nationer. (IOC, Olympic.org/Athens-1896)

Ved disse første moderne Lege blev der konkurreret i 43 discipliner. Gengangere fra de antikke Lege var: boksning og brydning. De nye sportsgrene var hovedsagelig atletik, gymnastik, cykling og svømning. (Se bilag 2)

Les Jeux Olympiques doivent comprendre les catégories suivantes : Sports athlétiques, sports gymniques, sports de combat, sports nautiques, sports équestres, Pentathlons, etc. . (IOC, Olympic.org/charter, 1920, s. 9)

Som det fremgår af citatet her, blev det skrevet ind i charteret, hvilke sportsgrene der skulle være konkurrencer i. Ikke udførligt, men de overordnede rammer blev fastsat.

Udvikling og udfordringer

Manglende opbakning: Paris, Saint Louis og London

Men Legene blev realiseret, og blev som sagt en succes, og det blev bestemt at de skulle fortsætte. Men de efterfølgende Lege blev ikke helt den samme succes. En forklaring på dette er i forskningen, at de blev afholdt sammenhængende med Verdensudstillingerne i henholdsvis Paris, Saint Louis og London. Fordi de ikke blev afholdt som selvstændige Lege, med sporten i centrum, havde de ikke den samme succes. (Hansen & Skovgaard, 2012) Ved disse Lege blev tilført nye discipliner, nogle blev der kun konkurreret i en enkelt gang, som eks. Cricket og croquet i 1900, mens andre som basketball og fodbold er blevet på det olympiske program. (Se bilag 2) Særligt ved disse sportsgrene er, at det er holdsport, som blev populære.

Kvinderne kom med: Stockholm

Ved Legene i 1912 i Stockholm var Legene igen en selvstændig begivenhed, og blev en stor succes, her var der også kvindelige atleter, som deltog i konkurrencer, dog ikke i direkte konkurrence med mændene. (Se bilag 2) Det var særlige konkurrencer, som blev afholdt for kvinder.

Les femmes sont admises aux Jeux Olympiques. Le programme fixera les épreuves qu'elles pourront disputer. (IOC, Olympic.org/charter, 1924, s. 13)

Som det fremgår af citatet her, var det tilladt for kvinder at deltage i særligt udvalgte konkurrencer. Ikke før 1924 blev det skrevet ind i charteret at kvinder kunne deltage i konkurrencer, på trods af at de havde gjort det siden Legene i 1912.

Denne paragraf viser tydeligt, at der til stadighed var en opdeling, og en skelnen mellem konkurrencer for kvinder og mænd.

Desuden blev en amerikansk deltager, Jim Thorpe frataget sine medaljer, fordi han blev klassificeret som professionel, da han havde modtaget penge for at spille baseball året før. (Hansen & Skovgaard, 2012, s. 43) Et eksempel på, at reglen om amatørisme i høj grad blev håndhævet.

Aflysning: Berlin

Det var planlagt at Legene i 1916 skulle foregå i Berlin, men da Første Verdenskrig brød ud i 1914, blev de aflyst, det var ikke muligt at afholde Legene i en krigstid.

Les Jeux Olympiques doivent de toute nécessité avoir lieu au cours de la première année de l'Olympiade qu'ils sont destinés à célébrer (donc en 1924 pour la VIIIe, 1928 pour la IXe, 1932 pour la Xe etc.). Sous aucun prétexte ils ne peuvent être ajournés à une autre année. Leur non-célébration au cours de cette année-là équivaut à la noncélébration de l'Olympiade et entraîne l'annulation des droits de la cité désignée et du pays auquel cette cité appartient. (IOC, Olympic.org/charter, 1921, s. 8)

Efter denne første aflysning af Legene, blev det skrevet ind i charteret, at Legene ikke nødvendigvis skulle afholdes. Hvis de ikke blev afholdt inden for det år de var planlagt til, bortfaldt den valgte værtsby ret til at afholde Legene. Ikke for altid, men værtsbyen kunne ikke forvente at få rettighederne til de næste.

Mellemkrigsperioden: Antwerpen, Paris, Amsterdam, Los Angeles

Efter Første Verdenskrigs ophør i 1919, blev de Olympiske Lege genoptaget efter den gamle turnus, og blev i 1920 afholdt i Antwerpen i Belgien. Ved disse lege blev der indført en række nye tiltag, blandt andet blev der for første gang afsagt en olympisk ed fra en atlet fra hvert af de deltagende lande.

“In the name of all the competitors I promise that we shall take part in these Olympic Games, respecting and abiding by the rules which govern them, committing ourselves to a sport without doping and without drugs, in the true spirit of sportsmanship, for the glory of sport and the honour of our teams.” (IOC, olympic.org/faq)

Denne ed er ikke den, der oprindeligt blev svoret ved Legene i Antwerpen, men derimod den, som er blevet svoret ved Legene siden 2000. Eden er af flere omgange blevet revideret, så den passer til omstændighederne under hvilke Legene afholdes. Den første ed blev skrevet af

Pierre De Coubertin.

Desuden blev de fem ringe, som siden har været Legenes symbol, introduceret her for første gang.

Dans Tenceinte du Stade ainsi que dans toutes les enceintes Olympiques^e le drapeau olympique doit être abondamment mêlé aux drapeaux des nations concurrentes. (IOC, Olympic.org/charter, 1921, s. 10)

Efter Legene I Antwerpen, blev det tilføjet i det Olympiske Charter, at der under Legene skulle veje et Olympisk flag, sammen med flag fra alle de deltagende nationer. Dette var et af de første tegn på den betydning som Legene var ved at få, at de havde deres eget flag.

IOC ønskede ikke at blande politik ind i afholdelsen af Legene, og derfor ville de ikke udelukke lande fra at deltage, men den anspændte politiske situation i Europa krævede det, og man kom om ved problemet ved at lade værtsbyen, Antwerpen, stå for invitationerne. De undlod at invitere Tyskland, Østrig, Bulgarien og Tyrkiet. Rusland og Ungarn afslog selv at deltage.

Legene i Paris var stadig præget af efterdønningerne af krigen, og igen var Tyskland m.fl. ikke inviteret. For første gang var der afslutningsceremoni, der minder om den vi kender i dag.

Ved Legene i Amsterdam i 1928 fik Tyskland igen lov til at deltage, et tegn på at sårene efter Første Verdenskrig var ved at heles. Som noget nyt tændte man en olympisk ild, der brændte under afviklingen af alle konkurrencerne. Tysklands deltagelse var det ikke uden problemer, da ikke alle lande var tilfredse med at Tyskland kunne marchere ind på stadion, hvis man brugte den franske stavemåde, derfor indførte man en tradition med at lade Grækenland entrere som de første, med den historiske begrundelse at det var Legenes moderland. (Hansen & Skovgaard, 2012, s. 53)

Legene i Los Angeles i 1932 var de mindst succesfulde i efterkrigstiden, hvis man målt på deltagende atleter. Dette kan forklares med det faktum at rejse mulighederne til USA var så omkostningsfulde, at mange af de europæiske lande ikke sendte så mange atleter af sted.

Af nyttilførsler af olympiske traditioner var sejrspodiet, hvor de tre bedste (guld, sølv og bronze) modtog deres medaljer, umiddelbart efter afslutningen af deres konkurrence. (Hansen & Skovgaard, 2012, s. 55)

Hitlers Lege: Berlin

Legene i Berlin i 1936 var spektakulære af flere grunde.

For det første var der heftig debat i mange lande om hvorvidt man ville sende atleter til Lege afholdt i et land hvor antisemitisme og racisme var så udbredt som det var i Tyskland. Mange atleter valgte demonstrativt ikke at deltage, men andre gjorde ikke. En af de helt store vindere ved Legene var afroamerikanske Jesse Owens, der vandt guld i flere af atletik konkurrencerne.

Spektakulære var Legene også på grund af deres niveau af organisation og demonstration af Legenes anvendelighed som *brand*. I opløbet til Legene blev blandt andet fakkelløbet fra Athen til Berlin indført, hvor løbere fra de lande som faklen rejste igennem blev fejret mens de bar den Olympiske fakkelt gennem det meste af Europa. Dette var en helt ny måde at skabe sammenhold

omkring Legene, da det nu var muligt for tilskuere at få del i Legene, selvom de ikke kunne rejse til Berlin og se atleterne dyste på et stadion. Desuden var radioen et vigtigt element i udbredelsen af Legene, da det nu var muligt at sende reportager i de deltagende lande, hvilket blev faciliteret på strålende vis i Berlin. (Hansen & Skovgaard, 2012)

Aflysning:

Grundet udbruddet af Anden Verdenskrig blev Legene i 1940, som skulle have været afholdt i Helsinki aflyst. Det samme blev Legene i 1944, da Anden Verdenskrig stadig gjorde det umuligt at afholde Legene.

I gang igen: London, Helsinki

I 1948 var det igen London, der var værtsby for Legene. Igen var det en periode, hvor de deltagende lande var præget af den seneste Verdenskrig. Derfor var Tyskland igen ikke inviteret til at deltage i Legene.

Alle skal være med: Melbourne, Rom, Tokyo, Mexico City

Før Legene i 1956 i Melbourne havde de Olympiske Lege udelukkende været afholdt i europæiske og nordamerikanske storbyer, men ved at afholde Legene i Australien kom endnu et kontinent med på en ellers meget kort liste.

Rom i 1960 var en lille afstikker fra denne inklusions runde, som fortsatte med Legene i Tokyo 1964, så også Asien blev repræsenteret og sluttede med Mexico Citys værtskab i 1968. Nu var de fem mest folkerige verdensdele repræsenteret. Alle var med.

Terror: München

Legene i München i 1972 skulle have været Tysklands helt store comeback på den internationale scene, glemt skulle Tysklands rolle i Verdenskrigene være. Men Legene blev overskygget af en terroraktion udført af palæstinensiske ekstremister, som kostede 11 israelske atleter livet.

Montreal

I 1976 havde Montreal det olympiske værtskab. Ved disse Lege valgte en række afrikanske lande at boykotte Legene, som en protest mod New Zealand, der havde spillet rugby mod Sydafrika.³²

³² Fra international side var en embargo af Sydafrikas Apartheid-styre iværksat. Dette galt også sport, men New Zealand ignorerede denne embargo, og spillede mod Sydafrika. Da New Zealand ikke blev straffet, som de kunne være blevet det, ved at udelukke dem fra de Olympiske Lege, valgte en række afrikanske lande selv at boykotte Legene. (The Montreal Olympics Boycott, 2016)

Denne protest var mod Apartheid-styret. Men at udelukke New Zealand fra at deltage i Legene var fra IOC's side ikke en mulighed, hvilket fremgår af charteret fra 1975:

No discrimination in them is allowed against any country or person on grounds of race, religion or politics. (IOC, Olympic.org/charter, 1975)

Med denne regel som en af grundpillerne i de Moderne Lege, var det ikke muligt for IOC at udelukke New Zealand fra Legene, selv hvis de havde ønsket det. For protesten mod New Zealands deltagelse var netop politisk funderet, da det var deres deltagelse reel nok.

Kold Krig: Moskva, Los Angeles

Legene i 1980 i Moskva var præget af den Kolde Krig mellem USA og Sovjetunionen. USA og andre lande boykottede Legene, hvilket Sovjetunionen og andre lande tilsvarende gjorde ved Legene i Los Angeles i 1984.

Alle er med igen: Seoul, Barcelona, Atlanta, Sydney, Athen, Beijing, London, Rio de Janeiro

Med Legene i Seoul startede en ny rundgang med afholdelsen af Legene i de mest folkerige verdensdele, med afslutning ved Legene i Rio i 2016.

De største skandaler ved Legene siden 1988 har ofte været doping. Den første atlet, der blev diskvalificeret på grund af doping, var sprinteren Ben Johnson, der blev testet positiv for steroider. (Olympic.org/Seoul)

... Leads the fight against doping in sport. (IOC, Olympic.org/charter, 1991, s. 8)

Da der i 1988 blev udelukket en atlet på grund af doping, blev det i 1991 skrevet ind i det Olympiske Charter, at IOC skulle være en af de førende organisationer indenfor antidoping, da man ønskede, at Legene naturligvis skulle være frie for denne form for snyderi.

Legene i Barcelona i 1992 bar præg af de politiske omvæltninger, der skete i slutningen af 1980'erne og starten af 1990'erne, på en positiv måde. Apartheid-styret i Sydafrika var væk, og det samme var muren i Berlin. Derfor var Legene de første siden 1972, hvor ingen lande boykottede Legene af politiske årsager. (Olympic.org/Barcelona)

Ved Legene i Atlanta i 1996 kom terrorismen igen i fokus, da en bombe blev sprængt, som dræbte 2 og sårede 110 mennesker. (Olympic.org/Atlanta)

Legene i år 2000 i Sydney forløb uden de store skandaler eller andre bemærkelsesværdige begivenheder, som havde indflydelse på Legenes udvikling.

I 2004 var de Moderne Lege tilbage hvor de startede, i Athen. Disse Lege var rekordernes Lege. Aldrig før havde så mange deltaget, og aldrig før havde så mange fulgt Legene i TV. På det sportslige plan satte svømmeren Michael Phelps rekord med 8 medaljer, hvoraf 6 var guldmedaljer. (Olympic.org/Athens)

I forbindelse med Legene i Beijing i 2008 været fokus på Kinas menneskerettigheder, men ikke i en skala som Legene i Berlin.

Legene i London i 2012, var ligesom Legene i Sydney, uden se store skandaler eller bemærkelsesværdige begivenheder.

Brasilien har også været i fokus, fordi der i forbindelse med Legene har været mange nybyggerier, og slumkvarterer i Rio er blevet ryddet for at gøre plads til disse. Dette har sat fokus på den store ulighed der er i Brasilien.

Desuden er Sydamerika ramt af en virus, Zikavirusen³³, der spredes af myg, ligesom malaria. Frygten for at blive smittet med denne virus har fået nogle atleter til at melde fra til Legene, de fleste af dem mandlige golfspillere. (Almendrala, 2016)

Der har siden 2014 været en stor undersøgelse i gang, hvor Ruslands atletikater er blevet undersøgt for doping. Denne undersøgelse blev sat i gang på baggrund af en tysk dokumentar, der afslørede omfattende doping, hvoraf meget var systematisk, og i stor grad involverede den russiske stat. Dette har ført til udelukkelse af en række atleter på livstid, fordi de er testet positive for doping. Desuden er alle russiske atletikater udelukket fra deltagelse i Legene. Det er dog stadig en mulighed at nogle kan få dispensationer til deltagelse, hvis det kan bevises at de er doping-frie. (Palle, 2016)

Hvad betyder olympisk deltagelse for atleterne?

Der er nu blevet gennemgået, hvordan de moderne Lege har udviklet sig siden de blev indført i 1896. Nu vil det blive undersøgt, hvilken værdi de atleter, som deltager i Legene tildeler dem. Til at undersøge dette er fire atleter udvalgt, Usain Bolt, Michael Phelps og Serena og Venus Williams. Disse fire er udvalgt, fordi de har sat olympiske rekorder, men også fordi de er et *brand*. Med den særlige status de har som et *brand*, er de den personifikation af den olympiske ånd som mange af

³³ Zikavirusen kan medføre Guillain-Barré syndrome, der er en nervesygdom. Desuden kan den medføre mikroencefali og andre misdannelser i centralnervesystemet hos fostre og nyfødte. Almindeligvis vil symptomerne være feber og ledsmerter. (Sundhedsstyrelsen, 2016)

verdens tv-seere har adgang til, og derfor er deres tanker og holdninger til de Olympiske Lege vigtige for at gøre Legene sammenlignelige. Hvor der i antikken blev skrevet sejrsoeder til ære for en atlet, er der i moderne tid mulighed for at høre atleternes egne versioner af begivenhederne.

I dette afsnit vil der være fokus på, hvordan atleterne oplever den olympiske deltagelse. Her vil det blive beskrevet, hvordan den olympiske succes har påvirket deres liv. Dette analyseres på baggrund af interviews med atleterne.

Usain Bolt er en sprinter fra Jamaica. Han har vundet 6 guldmedaljer, 3 ved Legene i Beijing og 3 ved Legene i London. Han omtales som verdens hurtigste mand, da han har slået verdensrekorden i 100 m sprint tre gange. I 2012 satte han olympisk rekord med tiden 9.68. (olympic.org/usain-bolt)

Usain Bolt har fra han var meget ung haft et professionelt team, der har forsøgt at udnytte hans potentiale. Potentialet har været stort, særligt på to områder, sportsligt og kommercielt.

Hans sportslige potentiale er, hvad gør ham interessant at se på som atlet, og hans overlegenhed indenfor sin sport er, det gør ham til en sportshelt. Med dette store sportslige potentiale, som han må siges at have udnyttet, er hans kommercielle potentiale vokset. Derfor er de sponsoraftaler, eller samarbejder han har indgået med forskellige virksomheder af stor betydning.

Med denne kommercielle succes følger også en mulighed for at give noget til andre, eller i hvert fald at lægge navn til velgørenhed. Usain Bolt Foundation er en velgørenhedsorganisation i Jamaica, der har til formål at forbedre børns vilkår gennem sport og uddannelse. (Usainbolt.com/foundation)

Usain Bolts sportslige succes har gjort ham til en legende, noget han selv er meget opmærksom på, og et image han ønsker at bibeholde. Han har selv i et interview udtalt:

Now it's all about securing my legacy. I'm already the greatest sprinter of all time, but if I continue to win golds, I could be the greatest athlete of all time (Bolt, 2016)

Citatet her viser, hvad der er Usain Bolts motivation for at forsætte sin sportskarriere. Han har allerede opnået mere end nogen anden har gjort før, han holder verdensrekorder, og har slået sine egne rekorder flere gange. Alligevel er det ikke nok for ham. Han ønsker at blive end det han er, han ønsker at opnå en helt særlig status, ikke blot blandt sine direkte konkurrenter, men blandt alle. At han kommer med en sådan udtalelse er et eksempel på den karisma Usain Bolt har, og som

adskiller ham fra så mange andre atleter, der også har karisma. Han føler sig ikke forpligtet til at være beskeden omkring sine præstationer, han siger hvad han mener, og er stolt af sine præstationer. I samme interview bliver han spurgt til sin diæt, hvortil han svarer:

I haven't had KFC for about four months, which is killing me. I've tried to bribe my chef but not only is he not bribe-able, he chases me round the house and makes sure I eat what he's cooked. He also lays out my vitamin pills and supplements in front of me so I can't 'forget' to take them. I eat a lot more vegetables – and I hate them all. I used to eat them occasionally, but now with every meal I have a plate just for veg. But I can't get away any more with just winging it. To perform how I want I have to be perfect in training – and eating right is a part of training – so down it goes. I've backed off hard liquor, too – rum and stuff – but I still drink Guinness, or a Heineken or two. A guy's got to have something, right? (Bolt, 2016)

Spørgsmålet kommer af, at Usain Bolt har været kendt for ikke at følge sin diæt så strengt som mange andre professionelle atleter gør det. Dette har givet ham et særligt omdømme, som en meget afslappet person, der bare var rigtig god til at præstere når det galt, men ellers ikke tog sin sport så seriøst som mange andre. Denne holdning synes også at fremgå af citatet, der har været en lang periode, hvor han har kunnet tage let på træningen i perioder, og nærmest gøre hvad han ville, og alligevel skabe de store resultater som han har gjort. Dette har også været et element i den karisma han har, der har gjort ham så populær hos tilskuere og fans. Men i dette interview fortæller han også, at de dage er forbi, nu er han nødt til at passe sin diæt og sin træning, hvis han skal levere de resultater han gerne vil.

Ved konkurrencer har han efter sine præstationer også været et stort underholdningselement for tilskuerne. Ved Legene i London fejrede han sine vundne løb på forskellig vis. Efter 100 m sejren tog han en almindelig sejrsrunde (Olympic Channel, 05.08.2012), hvor han lod sig hylde af tilskuerne, men efter 200 m sejren, tog han et kamera fra en af pressefotograferne og begyndte at tage billeder af pressen og publikum (Olympic Channel, 09.08.2012). Efter 4*100 m forsøgte han at beholde depechen, men det kunne han ikke få lov til (Olympic Channel, 11.08.2012). Hvad end han gør, følges det nøje af medierne, og det bliver til en sensation, hvis han gør noget særligt. Eksempelvis blev det kamera han brugte under Legene i London solgt, af den fotograf der ejede

kameraet, for 7.300 \$ i 2013, og penge blev doneret til Swedish Cancer Society og Usain Bolt Foundation. (Usainbolt.com/foundation)

Men for at vende tilbage til det sportslige, så er han sine konkurrenter overlegen, og dette har medført spekulationer om doping. Dette hænger både sammen med at atletik er en af de grene indenfor sport, hvor flest bliver testet positive for doping, men også at hans resultater er som de er. Selv siger han om denne kontrol:

It doesn't bother me at all. I know the truth. Plus I get tested a lot – probably more than any other sportsman on the planet. But I don't mind – I can't want a clean sport and then complain about getting tested. The testers can come as often as they want. I heard that WADA is thinking about introducing hair follicle testing soon and I think that's a great idea. (Bolt, 2016)

Med citatet her vises det, at Usain Bolt er fortalere for doping tests, og at han godt kan se rimeligheden i, at han testes, måske mere end andre, fordi hans resultater skaber spekulationer, i en sport, hvor mange bliver testet positive. At han er fortalere for dette giver ham en vigtig rolle i antidoping arbejdet, og kan være en hjælp. Når verdens bedste, og efter eget udsagn nok også mest testede, atlet ikke brokker sig, hvorfor skulle andre så.

For Usain Bolt er de Olympiske Lege også noget helt særligt, han nævner flere gange hvor vigtigt det er at deltage og præstere ved Legene. Dette kommer til udtryk da han bliver spurgt om sine skader, og om hvad der motiverer ham.

I'd have been more stressed if it had been an Olympic or World Champs year. (Bolt, 2016)
... for me the Olympics are an easy motivation. It's the biggest show on earth and the sprint events are the biggest part of that show. (Bolt, 2016)

Her nævner han, at Legene er det største en atlet kan komme til, og særligt for ham er det stort, for den disciplin han konkurrerer i er den største. Efter hans udsagn er 100 m finalen den største begivenhed ved Legene, og det er nok rigtig nok.

Michael Phelps er en amerikansk svømmer, og den mest vindende olympiske atlet nogensinde. Han har sammenlagt vundet 18 guldmedaljer, 2 sølvmedaljer og 2 bronzemedaljer ved legene i Athen, Beijing og London. Hans største bedrift må siges at være hans 8 guldmedaljer ved Legene i Beijing. (olympic.org/michael-phelps)

Med sine mange medaljer, har han en plads i Legenes historie, men han nyder ikke den samme popularitet som eksempelvis Usain Bolt.

Han startede sin olympiske karriere ved Legene i Sydney i 2000, kun 15 år gammel. Han fik ingen medaljer ved Legene, hans bedste placering var en 5. plads i 200m butterfly. Men allerede efter Legene begyndte han at sætte rekorder, og ved Legene i Athen vandt han 6 guldmedaljer og 2 bronze. (Dresh, 2016)

Men på trods af sine sportslige præstationer er hans heltestatus ikke nået langt ud over svømning. Dette kan hænge sammen med, at han i løbet af sin karriere har truffet nogle dårlige valg på et personligt plan.

Efter Legene i Athen blev han taget for spirituskørsel, blev udelukket fra det amerikanske svømmelandshold i 3 måneder, og blev i retten dømt til 30 dages samfundstjeneste. Efter Legene i Beijing blev han fotograferet mens han røg hash, hvilket igen betød at han blev suspenderet fra det amerikanske svømmelandshold i 3 måneder. I 2014 blev han igen anholdt for spirituskørsel, hvorefter han kom på et 6 ugers afvænningsophold. Hans egen forklaring på disse udskejelser er:

"People kind of built me up as the all-American boy," he says now. "Perfect, no mistakes, this and that. But that wasn't me, you know? I wanted people to get to know the real me." (Dresh, 2016)

Der menes selvfølgelig ikke, at han gerne vil vise resten af verden at han laver disse fejl, men derimod at han ikke har følt at han kunnet leve op til det, der forventedes og krævedes af ham. I samme artikel er også Michael Phelps' træner og forældre blevet bedt om at komme med deres version af begivenhederne, og Phelps' træner siger i forbindelse med den hårde træning det har krævet for at opnå de resultater de har:

"Maybe it was wrong to push him so hard to do these things," Bowman says. "But I don't think so. He looks back on that stuff with pride. But I do feel like along the way, we probably didn't spend enough attention to the other sides of him." (Dresh, 2016)

Med dette menes der, at der ikke er nogen, der har hjulpet ham med at forvalte den succes han opnåede og den opmærksomhed som fulgte. Han har ikke dannet relationer på samme måde som de fleste gør det i deres teenageår, for dem har han brugt på træning og konkurrencer. (Dresh, 2016)

I artiklen fremgår det desuden, at Michael Phelps egentlig ikke havde lyst til at stille op til Legene i London i 2012, men at følte et forventningspres om at skulle opfylde de aftale han havde indgået med forskellige sponsorer.

"I had to go another four years. There was no other option," he says. "I thought I could fake it. Just do a little bit and fake my way through it. And I almost did." (Dresh, 2016)

Dette mener både han og hans træner har været en stor faktor i den nedtur han oplevede efter Legene i London. Han havde ikke lyst til at svømme mere efter Legene i Beijing, men han kunne ikke bare holde op. (Dresh, 2016)

"I didn't give a s---," Phelps says. "I had no self-esteem. No self-worth. I thought the world would just be better off without me. I figured that was the best thing to do -- just end my life." (Dresh, 2016)

Her beskriver Phelps, hvordan han følte at han ikke havde nogen identitet ud over at være svømmer, og derfor da han trak sig ud af konkurrence efter 2012, havde han svært ved at administrere sit liv. Men efter opholdet på en afvænningsklinik valgte han at genoptage svømningen og har kvalificeret sig til deltagelse ved Legene i Rio. Med denne deltagelse siger han, at målet ikke nødvendigvis er at udbygge sin medalje rekord, men derimod at få afsluttet sin karriere på den måde han selv ønsker det.

"I want to be here. That's the difference. I had no desire to go to work out before," he explained. "I want to retire how I want to retire. And I have a great opportunity to do that. I mean, I haven't trained like this in a decade." (Phelps, 2016)

Dette citat viser hvor vigtigt det er for Phelps at deltage i Legene, fordi de er det største man som atlet kan opnå, vil det at skabe et resultat ved Legene kunne give ham en følelse af at have styr på sit liv, og selv at have bestemt, hvornår han vil stoppe sin karriere.

Venus og Serena Williams er begge amerikanske tennisspillere. De har sammen vundet guldmedaljer i damedouble ved Legene i Sydney, Beijing og London. Ved Legene i London vandt Serena Williams desuden en guldmedalje i damesingle. (olympic.org/serena-williams)

Fra søstre var helt unge blev de af deres forældre opfordret til at arbejde hårdt for at opnå noget i deres liv. De fik at vide at de selv måtte arbejde for alt, hvad de ville have, ingen ville forære dem noget. Denne mentalitet er kommet til udtryk på tennisbanen.

Men udover deres sportslige præstationer, har de også opnået meget. At de er blevet så dominerende indenfor tennisporten, har været med til at åbne tennisporten for spillere, der arbejder hårdt, men måske ikke kommer fra en baggrund med penge og derved adgang til gode faciliteter. Desuden har de været haft en stor indflydelse på ligestillingen inden for tennis, særligt Venus Williams har kæmpet for at få præmiesummen til mænd og kvinder til at være den samme, noget hun i 2007 opnåede i Wimbledon. (Sreedhar, 2015) Denne ligestillingskamp på tennisbanen har rakt ud over banen, og søstre er et symbol for afroamerikanere på, at man kan nå langt i verden ved at arbejde hårdt.

Men denne eksponering har ikke udelukkende haft positive resultater for søstre. De er blevet kritiseret for meget, og meget af kritikken har især været rettet mod deres udseende. De er blevet kritiseret for at være for maskuline i deres fremtoning, og særligt Serena har taget denne kritik op, og gjort meget for at gøre op med kropsidealer for kvinder. Det hun har lagt mest vægt på er, at for at kunne præstere som hun gør, er hun nødt til at acceptere, at hun ser ud som hun gør. Hun siger, at hun også er påvirket af kropsidealer, og ikke altid har været glad for den måde hvorpå hun ser ud.

"It took me awhile to find the strength and the courage to embrace [my body] and then to come to feel like, 'I love my physique.'" Serena said. "It doesn't matter what people say about you or how people feel, you have to love yourself. When you love yourself, it will manifest in everything that you do." (Melas, 2016)

Citatet her viser, at for Serena er hendes fremtoning en vigtig del af hendes spil, I hvert fald har det betydning for om hun præsterer sit bedste, om hun føler sig godt tilpas. Dette er en af de af de udfordringer kvindelige atleter stadig har, noget der vil blive diskuteret i et senere afsnit.

Venus er den ældste af de to, hun blev professionel i 1994 og Serena blev det året efter i 1995. De to har spillet både med og mod hinanden, Venus var den bedste i starten, men blev med tiden overhalet af Serena. Dette vidner deres WTA-titler også om, Venus har 49 single titler og 22 double og Serena har 71 single og 23 double titler. (wtatennis.com)

Men for både Venus og Serena er deltagelsen ved de Olympiske Lege stadig det største de kan opleve som atleter.

Venus har udtalt:

Yeah, it's such an amazing experience to be a part of it. I'm not even talking about being able to be on the podium, just to participate ... it's something that is the peak of your life, of your career. I've been four times, this will be my fifth time, and it's beyond my dreams. I feel so honored to represent the United States. (Williams V. , 2016)

Og Serana har samme indstilling:

"It's probably one thing I have that I love the most," Williams said of her Olympic medals. "For me, I look at the Olympics as a bonus opportunity."... "My experience has been really amazing at the Olympics. I really loved going out there and competing, really just, you know, standing out there and being an Olympic athlete." (Williams S. , 2016)

Citaterne her viser, hvor meget deltagelse ved Legene betyder for atleterne, også for atleter der har vundet meget i deres karriere. Særligt for de interviews hvorfra disse citater er taget er, at journalisterne har spurgt til deres deltagelse, på trods Zikavirussen. Med citaterne her vises det hvor vigtigt det er for atleterne at deltage, for at være en del af det fællesskab der er omkring Legene, og at det for Venus og Serena i hvert fald overskygger faren for at blive smittet. For søstre vil Rio ikke være *once in a lifetime*, de har deltaget fire gange før, så derfor er det et valg, der viser hvor meget deltagelsen betyder.

Hvordan kommer dyrkelsen af atleterne til udtryk?

Her vil det blive analyseret hvordan fans og sponsorer dyrker atleterne. Der vil være stor fokus på kommercialiseringen af de Olympiske Lege. Det vil blive analyseret, hvordan udviklingen indenfor særligt tv-transmissionen af sport, ved blandt andet de Olympiske Lege, har været med til at skabe sportshelte, og hvilken effekt det har på sporten.

Det første eksempel på atleter, der var sponsoreret af en virksomhed, var de amerikanske atleter, der blev sponsoreret af Coca-Cola i 1928. Coca-Cola har siden været fast sponsor af de Olympiske Lege, og har sponsoraftaler med alle 205 nationale olympiske komitéer. (olympic.org/sponsors)

I takt med at Legenes popularitet er vokset, og samtidig med, at den teknologiske udvikling har gjort transmission af Lege mulig, er sponsorerens rolle vokset. I dag er der fra IOC's side lavet en marketingsplan, så man kan retfærdiggøre denne kommercialisering. Følgende er grundlaget for denne marketingsplan:

- *To ensure the independent financial stability of the Olympic Movement, and thereby to assist in the worldwide promotion of Olympism.*
- *To create and maintain long-term marketing programmes, and thereby to ensure the financial security of the Olympic Movement and the Olympic Games.*
- *To build on the successful activities developed by each Organising Committee for the Olympic Games (OCOGs) and thereby eliminate the need to recreate the marketing structure with each Olympic Games.*
- *To generate revenue to be distributed throughout the entire Olympic Movement – including the OCOGs, the National Olympic Committees (NOCs) and their continental associations, the International Federations (IFs) and other recognised international sports organisations – and to provide financial support for sport in emerging nations.*
- *To ensure that the Olympic Games can be experienced by the maximum number of people throughout the world principally via broadcast coverage.*
- *To protect and promote the equity that is inherent in the Olympic image and ideals.*
- *To control and limit the commercialisation of the Olympic Games.*
- *To enlist the support of Olympic marketing partners in the promotion of the Olympic ideals.*

(IOC, olympic.org/marketing_fact_file)

I dag står sponsorerne for 40% af omsætningen ved de Olympiske Lege. De største sponsorer er med i det såkaldte TOP-program³⁴, og har dermed ret til at bruge det olympiske *brand* i deres markedsføring. (olympic.org/sponsors)

Men når nu IOC åbner op for denne marketing, hvilke konsekvenser har det så for atleterne, og ikke mindst seerne. Dette spørgsmål rejses, på baggrund af målet om at nå flest mulige mennesker gennem tv-transmissioner. Ved at lade dette være en platform, hvorfra man vil sprede det olympiske budskab, og herved lader virksomheder reklamere for deres produkter, åbner man for muligheden for at påvirke seerne, uden de er opmærksomme på det.

Denne platform er, som det fremhæves af IOC, den største platform, da det er her der er flest mulige, der kan opleve Legene. Det er desuden den lettest tilgængelige, og derfor kræver det ikke de store forudsætninger at anvende denne platform, fra modtageren³⁵ side. Dette kan være problematisk, da det vil være dem med lavest forudsætninger, der vil blive påvirket udelukkende på denne platform. Problematikken i dette er, at der i tv-transmissionerne ikke stilles spørgsmålstejn ved legitimiteten i sponsorerens indblanding i sporten. Det gøres sjældent opmærksomt på, at atleterne rent faktisk reklamerer for et produkt, ved Legene.

Alternativt ville det måske ikke være muligt at afholde Legene i det format man gør det nu, hvilket også fremgår af IOC marketingsplan. Aftalerne med sponsorerne skal sikre det finansielle grundlag for Legene, og dette gøres effektivt gennem aftaler med store internationale virksomheder. Det sikrer en uafhængighed fra andre interesser, eksempelvis statslige, så man kan forhindre at en stat kan bruge Legene til at fremme egne interesser.

Gennem marketingsplanen, har IOC taget stilling til, hvilke virksomheder de samarbejder med, og som det er udtrykt, gøres dette for at begrænse brugen af de Olympiske Lege som reklameredskab.

Det er ikke kun påvirkningen af reklamer fra sponsorerens side der har ændret de Olympiske Lege. Det er den massive eksponering af sport, og ikke kun sport, men også alt det andet der sker under Legene. Denne eksponering, og de forventninger det skaber hos seerne, har påvirkning på atleterne, og dermed på sporten. (Whannel, 1985, s. 55)

Både Michael Phelps og Usain Bolt beskriver desuden, hvordan deres sponsorer, eller samarbejdspartnere har en betydning for deres karriere. Phelps har beskrevet hvordan hans

³⁴ The Olympic Partnership

³⁵ Begrebet modtagere er valgt, fordi det dækker over de mange platforme medierne er på. Det er altså mennesker som påvirkes af medierne, både i form af avis, tv, internet og andet.

forpligtigelser overfor sponsorerne fastholdt ham i sporten, selvom faktisk ikke havde interessen længere. Ligeledes beskriver Bolt, hvordan sponsorerne også er med til at bestemme hvornår han kan trække sig tilbage:

... the Rio Olympics next year. I wanted to retire after that but my sponsors want me to carry on for one more year so I'll keep going until the London World Championships in 2017, and then retire. (Bolt, 2016)

Komparation:

Hvad går igen, og hvad har ændret sig? I dette afsnit sammenlignes de antikke og moderne Lege, så de store forskelle tydeliggøres, men også den klare inspiration de moderne Lege har fra antikkens Lege. Der er to helt klare forskelle mellem de antikke Lege og de moderne, den ene, religionens rolle vil blive diskuteret i et andet afsnit, og den anden, det internationale aspekt, vil danne grundstenen i denne analyse af forskelle og ligheder. Af afsnittet her vil det blive tydeliggjort, hvordan det er strukturelle ændringer, der lægger til baggrund for de største forskelle mellem de antikke og de moderne Lege.

Deltagere ved Legene

Den største forskel på Antikkens og de Moderne Lege er som nævnt, at antikkens Lege blev afholdt for grækere. Deltagere fra andre lande fik ikke lov til at deltage i Legene. Denne udelukkelse af andre ændredes dog med tiden. Dette skyldtes den påvirkning krigen Grækenland var involverede havde på alle parter. De modstandere grækerne havde, blev inspireret af Legene, og nogle tog konceptet med hjem, mens andre, eksempelvis romerne, selv deltog. Men antallet af græske bystater, der deltog i Legene udviklede sig også. Ved de første Lege var det hovedsageligt atleter fra Elis og de nærmeste bystater, der deltog. Men efterhånden som kulturen omkring sportslegene udviklede sig, kom der atleter fra flere bystater. Altså udviklede de antikke Lege sig fra at være en udelukkende græsk begivenhed, til at have deltagere fra andre lande.

De Moderne Lege derimod har deltagere fra næsten hele verden. Ved Legene i 2012 var der 10.500 deltagere fra 204 nationer, der deltog. Dette viser tydeligt, hvordan de Olympiske Lege i den grad er en international begivenhed.

Men sådan har det heller ikke startet. Som nævnt var der ved de første moderne Lege deltagere fra 14 lande, ikke ligefrem fra hele verden. Hovedparten af de deltagende lande var europæiske, de

eneste der ikke var det, var USA, Australien og Chile. (olympic-museum.de/olympicgamesathens1896)

Der har derfor heller ikke ved de første moderne Lege været samme international tilslutning som der er i dag, det har også udviklet sig over tid. Næsten fra hver eneste af Legene til de næste er antallet af deltagende lande vokset.

Forklaringen på at både de antikke og moderne Lege har udviklet sig fra et beskedent til et stort antal af deltagere, er de strukturelle ændringer samfundene, har været igennem. Forholdsmæssigt er tallene og ideologierne ikke sammenlignelige, men mekanismerne har været de samme. De to mekanismer der her bruges til at forklare udviklingen er krig og kulturudveksling. Disse to mekanismer ses som to sider af samme mønt, da den kulturudveksling, der her er fokus på, er sket i forbindelse med krig eller kolonisering.

Tidligere i afsnittet er det nævnt, at krige har en stor indflydelse på udviklingen i deltagelsen i Legene. I det tilfælde var det de udefrakommende deltagere, der var fokus på, men krige havde også en betydning for de græske bystaters deltagelse. Grunden til dette er, at truslen om krig skaber et stærkere sammenhold.

Et eksempel på dette er, at Athen efter de persiske krige startede en kolonisering af en lang række bystater, der havde været under persisk okkupation, de gjorde det gennem det Deliske forbund i 478 f.kr., der blev dannet for at drive perserne ud af Grækenland. Da det var gjort, fastholdt Athen dog overherredømmet i de bystater, der var en del af forbundet. Forbundet blev opløst med den Peloponnesiske krig, der sluttede i 404 f.kr., hvor Athens imperium blev opløst. (Kishlansky, Geary, & O'Brien, 2010, s. 60-61)

Da det Deliske forbund opløstes, havde Athen været i spidsen for forbundet i næsten 75 år, og deres kultur var blevet udbredt til de andre bystater i forbundet. Det er sandsynligt, at den kulturpåvirkning de andre bystater har været udsat for af Athen, fortsat har været fremherskende, selv Athen mistede meget af deres magt. I forhold til Legene kan dette have haft særlig betydning. Det er dokumenteret at Athen har været deltagere ved Legene fra et meget tidligt tidspunkt, og derfor er det sandsynligt at netop dette har været en af de traditioner der blev holdt fast ved. Det er sandsynligt fordi det, som det flere gange er nævnt, var en religiøs begivenhed, og bystaterne alle havde samme religion. Men at ikke alle bystaterne har deltaget, kan forklares med, at selvom det var en vigtig religiøs begivenhed, så var det for mange af de grækere, der kom fra de fjernereliggende bystater, fjernt fra Olympia, en rejse, der ikke kunne betale sig. Derfor blev der i

disse bystater ikke skabt en tradition for at deltage i Legene, men denne tradition blev udbredt med Athens indflydelse som koloni-magt. Hvis ikke forklaringen på at flere bystater deltog i Legene er Athens kulturpåvirkning efter den persiske okkupation, kan det være hellenismen, som blev udbredt efter Alexander havde erobret Grækenland i 334 f.kr.. Hellenismen var en ideologi der opfordrede til, at grækerne opfattede sig selv som grækere, i stedet for indbyggere i den enkelte bystat. (Kishlansky, Geary, & O'Brien, 2010, s. 73-76) Her kan deltagelsen ved Legene have været et udtryk for, at man var fælles om gudedyrkelsen.

Nogle af de samme mekanismer kan man se i antallet af deltagende lande ved de moderne Lege. Til en start var det hovedsageligt europæiske lande, USA og Australien, der deltog i Legene, og des større en succes Legene blev, des flere lande deltog. Efter de to Verdenskrige, begyndte de tidligere kolonier at deltage, som selvstændige nationer, og dette er der to forklaringer på. Den ene er, at der kan have været atleter fra disse lande ved de tidligere Lege, de har blot stillet op for det land under hvilken de var en koloni, og den anden er, som ved de antikke Lege, at det er en del af den kultur man har arvet, og derfor fortsat.

En tredje grund er det internationale aspekt ved de moderne Lege. De Olympiske Lege er en international begivenhed, som det er vigtigt at være en del af i det geopolitiske spil. Den øgede deltagelse i de moderne Lege kan også være et udtryk for globaliseringen i moderne tid. Ved Legene udtrykkes globaliseringen, gennem deltagelse af stort set alle lande i verden, og dette er udtryk for at disse lande tilslutter sig globaliseringen.

De moderne Lege er, som de antikke var det, et neutralt mødested for atleter. Hvor det i antikken var for at hylde guderne man mødtes, er det ved de moderne Lege for at hylde internationalismen. Det er et forum hvori man kan mødes, sætte alle forskelligheder til side, og konkurrere mod hinanden.

Snyd

Ved de antikke Lege havde måderne, hvorpå man kunne snyde en anden karakter end de har i dag. I antikken var det muligt at betale sig til en sejr, eller at bryde aftaler indgået forud for en kamp. Dette svor man overfor Zeus at man ikke ville gøre, og forbrød man sig mod dette løfte, blev man straffet økonomisk. Man skulle betale en bøde, ofte meget stor, og pengene blev blandt andet brugt til at opstille Zanesstatuerne. I antikken var ære en langt større faktor i atleternes liv, og derfor har skammen ved at blive taget i at snyde været stor. Men der er ikke nogen forlydender om, at man blev udelukket fra Legene som konsekvens af bedraget.

Ved de moderne Lege er der mange måder, hvorpå man kan snyde. Mest udbredt er brug af doping, og der er strenge straffe for at snyde, men det kan også variere. Doping er det største problem for Legenes mål om fair konkurrence i dag. Og som nævnt, er strafferammen varierende alt efter hvad man har snydt med, og hvordan. Tidligere er det nævnt at nogle af de russiske atleter, der er blevet testet positive for doping er blevet udelukket på livstid, de kan ikke længere deltage i internationale konkurrencer, mens andre har fået en karantæne. I interviewet med Usain Bolt, tales der om en anden jamaicansk sprinter, der blev testet positiv for doping, men blot fik et års karantæne, fordi han samarbejdede med myndighederne. (Bolt, 2016) Med en så kort karantæne kan det muligvis svare sig for nogle atleter at snyde, men des større straffen er, des færre kan det tænkes vil risikere det.

At tabe med vilje er også noget der kan forekomme ved de moderne Lege. I London i 2012 forsøgte en række badmintonspillere at tabe med vilje, for at kunne kontrollere, hvem de skulle møde i senere kampe. Disse spillere blev diskvalificeret, og turneringsstrukturen blev lavet om. (Kris, 2012)

Den største forskel ved de moderne og de antikke Lege i forhold til måderne hvorpå man kan snyde er, at snyderi ved de antikke Lege, hovedsageligt forgik i forbindelse ved de enkelte konkurrencer, hvor det ved de moderne Lege er noget, der kontrolleres hele tiden. Derfor er der også forskel på hvem det er der kontrollerer og dømmer synderne. Ved antikkens Lege var det de udpegede dommere, der overså konkurrencerne, mens det ved de moderne Lege er noget flere myndigheder har indflydelse på. Eksempelvis stoppede dommeren ikke badmintonkampen ved Legene i London, men bagefter blev en sag åbnet mod spillerne af BWF³⁶. (Kris, 2012) Ligeledes er det det IAAF³⁷ der har valgt at udelukke de russiske atleter fra at deltage i Legene i Rio. Det er altså i højere grad de enkelte sportsgrenes forbund der har bestemmer, end det er IOC. Dermed ikke sagt, at der ikke er dommere der har indflydelse på afviklingen af de enkelte konkurrencer. Eksempelvis blev Canada frataget bronzemedaljerne i 4*100 m, da en observatør så, at en af løberne lavede en fejl. (Smith, 2012)

Denne udvikling kan forklares med, den teknologiske udvikling. Man havde simpelthen ikke samme muligheder for at snyde ved de antikke Lege som man har ved de moderne. Hvis man ser bort fra doping, er måderne hvorpå man kan snyde korrupsion og ikke at overholde reglerne, og til dette er der dommere. Og hvis ikke dommerne gør deres arbejde, er de også en del af problemet, og

³⁶ Badminton World Federation

³⁷ International Association of Athletics Federation

det har ligeså meget været et problem i antikken som det er ved de moderne Lege, det enkelt menneskes moral.

Kvindernes rolle

Ved de første moderne Olympiske Lege var der ingen kvindelige atleter repræsenteret ved Legene, men det ændredes hurtigt. Allerede ved Legene i 1900 var kvinder repræsenteret ved Legene, dog ikke i konkurrence, men gennem opvisninger i bl.a. tennis og gymnastik. Først ved Legene i 1912 blev der lavet medaljegivende konkurrencer for kvinderne. Først ved Legene i 1960'erne og 1970'erne begyndte der at blive afholdt konkurrencer for kvinderne i mange af de sportsgrene som mændene ved mange Olympiske Lege havde konkurreret i. Egentlig ligestilling kan man vel først sige at der har været i de nyest tilføjede sportsgrene som badminton og bordtennis, hvor konkurrencer for mænd og kvinder har været afholdt fra deres tilføjelse til det olympiske program. (Se bilag 2)

Her er der en stor forskel fra Antikkens Lege, hvor kvinder ingen adgang havde til de Olympiske Lege, ikke engang som tilskuere.

Det er dog alligevel ikke helt korrekt, for der blev afholdt særlige kvindeløb, som en hyldest til Hera. Ved disse løb deltog unge ugifte piger, delt op i tre aldersgrupper. Til forskel fra mændene, var de kvindelige atleter ikke nøgne, men løb i en tunika, der gik til lidt over knæet, og havde løst hår. De løb på *stadion* men ikke hele længden. Vinderen af hvert løb blev kronet med olivenkrone, og fik del i ofret til Hera. (Sweet & Segal, 1987, s. 135-136)

På mange måder minder det om tilgangen til de tidlige Moderne Lege, hvor kvinderne ligeledes havde deres separate konkurrencer. Tilgangen til kvinders deltagelse var, som nævnt fra en start af de moderne Lege, at det skulle de ikke. De fik lov til at være tilskuere, for det kunne man ikke udelukke dem fra, men egentlig sportsudøvelse fra kvindernes side så man helst ikke. Det var dog ikke muligt at udelukke dem, men man kunne gøre hvad man kunne for ikke at ødelægge deres kvindelige image, ved kun at lade dem deltage i opvisningsidrætter. Herved kunne man fremstille dem som de yndefulde væsner man gerne ville have dem til at være, og samtidig give dem adgang til Legene. Som nævnt ændredes dette ved Legene i 1912, hvor der blev lavet konkurrencer for kvinderne.

Udviklingen indenfor kvindernes deltagelse i de moderne Lege kan forklares med ændringen i samfundsstrukturen. Da Legene blev genoptaget i 1896 var resterne af feudalsamfundet stadig tilstede i politik. Men ikke længe, for det var de allersidste spor af denne samfundsorden, der gjorde

sig gældende i den periode. Hurtigt blev arbejder- og industrisamfund de herskende samfundsordner, og Verdenskrigene havde stor indflydelse på dette. Ligeledes var kvindebevægelser også på vej frem, særligt behovet for kvinderne i industrien var med til at skabe en stærk kvindebevægelse, som kunne brede sig til andre aspekter af offentligt liv³⁸. Da kvinder blev mere og mere fremtrædende i det sociale liv, ikke længere som en del af en familie, men som enkeltindivider, var det ikke længere muligt at holde dem ude af en så vigtig international begivenhed som de Olympiske Lege.

En lignende udvikling var der også i antikken i den hellenistiske periode, altså en udvikling der gav kvinder adgang til ejerskab af ejendom og virksomhed. Denne udvikling skete i de østligste dele af Grækenland, hovedsageligt på grund af påvirkningen fra Egypten. (Kishlansky, Geary, & O'Brien, 2010, s. 76-77)

Men denne udvikling kom aldrig til at give kvinder adgang til politik, og heller ikke til de Olympiske Lege.

Når det skrives at kvinder i den græske verden ikke havde adgang til sport, er der en undtagelse, Sparta. I Sparta var det muligt for kvinder at dyrke sport på samme måde som mænd. Hvor udbredt det har været er svært at sige, men der er flere kilder med henvisninger til de spartanske kvinders træning. (Pomeroy, 2002, s. 12-14) Men deltagelse ved de Olympiske Lege har ikke været udbredt, der findes kun henvisninger til Kyniska, en søster til den spartanske konge, som ejede en hest, der vandt ved Legene i et vognløb. Præcis hvornår denne sejr fandt sted er der uenighed om, men forskere placerer den mellem 412 og 396 f.kr. (Emmerson, 1911)

Hovedårsagen til at kvinder ikke deltog i antikkens Lege, og at der har været en udvikling kvinders deltagelse i de moderne er, at der har været et billede af kvinders rolle, og dette billede har ændret sig. I antikken ansås det ikke for kvindeligt at dyrke sport, med undtagelse af Sparta, og kvinderne havde ikke samme adgang til de offentlige institutioner, som mændene havde. Da Legene blev genoptaget var der stadig et billede af kvindelighed, som ikke harmonerede med fysisk udfoldelse, og slet ikke med træning, der svarede til mænds. Dette er et billede der stadig er debat om, noget der vil blive diskuteret i afsnittet om medialiseringen af Legene.

Berømmelsen forpligter

Når en atlet har opnået status som sportshelt, følger der nogle forpligtelser med. Med forpligtelser menes der ikke noget sportsheltene skal, men noget det forventes at de gør. Det der forventes er

³⁸ Offentligt liv indebærer flere aspekter, men hovedvægten lægges på magtinstitutioner. Altså adgang til regering og industriejerskab.

velgørenhed. Jo mere populær en atlet bliver, des større en sportshelt de bliver, des mere forventes der af dem. De fire udvalgte atleter, Bolt, Phelps og Williams-søstrene, har alle en eller flere velgørenhedsorganisationer som de er stiftere af eller ambassadører for. Fælles for dem alle er, at de bruger deres berømmelse til at skabe opmærksomhed om disse organisationer. For dem alle er vigtigheden af at hjælpe børn især fremtrædende, dette ses med Usain Bolt Foundation, der hjælper til at skabe bedre vilkår for børn på Jamaica, særligt med henblik på uddannelse. (Usainbolt.com/foundation)

Serena Williams finansierer et legat for BTB³⁹, der sikrer at studerende der ikke har råd, men kvalifikationer til at få en college-uddannelse får det. Hun er også en del af Build Africa Schools, der som det fremgår af navnet, bygger skoler i Kenya og Uganda. (serenawilliams.com/swfund)

Michael Phelps Foundation arbejder for at få flere børn til at svømme bedre. Formålet er at få skabt større sikkerhed i vandet for børn, særligt børn fra mindre bemidlede familier. (michaelphelpsfoundation.org)

Det er dog ikke noget nyt, et fænomen der er opstået med de moderne Lege, velgørenhed var også til stede i antikken. Det ses tydeligt i Pindars sejrsoeder, hvor han priser forskellige sejrsherrer for deres velgørenhed, som tilfældet med Theron, der både hyldes for at være gavmild mod sine venner, men også for at gøre meget for at bevare bystaten Agrigent.

I antikken såvel som i moderne tid, forventes denne velgørenhed ikke af alle de atleter, som deltager ved Legene, men af dem, der har opnået en særlig heltestatus.

Igen er der strukturelle forskelle på den velgørenhed atleterne prises for. I antikken var det på en helt anden måde man så på velgørenhed end man gør i dag. I antikken var det vigtigt at man opførte sig generøst overfor sine nærmeste, det kunne enten være familie, venner eller bystat, ikke overfor de svageste i samfundet, som det er det i dag. Dette kan forklares med klasseopdelingen i antikken, som ikke eksisterer i samme format i dag. I antikken ansås det ikke for at være ædelmodigt at gøre vilkårene bedre for fremmede eller fattige, men at gøre det bedre for dem man kendte. At samfundet var delt op i klasser, og at man ikke arbejdede for at gøre disse skel mindre, skyldtes samfundsstrukturen. Nogle var født til at være herskere, andre til at være soldater eller handlende og nogle til at være slaver, i hvert fald som Platon så på det. Derfor var der ingen grund til at forsøge at lave om på dette.

³⁹ Beyond the Borougs

Det adskiller sig i høj grad fra samfundsstrukturen i dag. I dag er der intet ønske om at fastholde nogen i en bestemt klasse, men derimod et ønske om at give alle lige vilkår. Det er en udvikling, der er sket siden antikken, som det er nævnt tidligere, og det er en udvikling, der stadig er i gang. Som strukturen i verdenssamfundet er i dag, er der stadig nogle der er meget dårligere stillet end andre, og de har ikke samme muligheder som de, der er velstillede, og velgørelse for de moderne sportshelte er ofte rettet mod at mindske denne ulighed.

Atleternes hverdag

I afsnittet om faldgruber i de antikke Lege, er fokus især lagt på atleternes kostvaner, som beskrives i kritiske vendinger af både Platon og Filostratos. De fremstiller spisevanerne hos atleterne som værende helt forkerte, deres kost gør dem dovne og fjerner deres fokus fra træningen, som skal gøre dem stærke og dygtige. Som de beskriver det, er der skabt en kultur omkring kosten, som ødelægger atleterne, og den skal man væk fra. Atleterne skal have en diæt som holder dem sunde.

At kosten har en vigtig indflydelse på atleternes præstation er også fremtrædende i de moderne atleters træning. Dette kommer klart til udtryk i det valgte interview med Usain Bolt, hvor han forklarer, hvor vigtigt det er for hans træning, og derved fortsatte succes, at han spiser rigtigt.

Hvilken kost der så ville være den rigtige for atleterne kommer de antikke forfattere ikke med noget bud på, men de beskriver hvordan søde sager og særligt sødt brød og vin er det der er mest skadeligt. Det har ikke ændret sig, for det Bolt beskriver han må give afkald på er fastfood og stærk spiritus, og i stedet spise mange grøntsager.

Fred under Legene

Under afholdelse af de Antikke Lege indførtes der en olympisk fred, bystater der forbrød sig med denne fred blev udelukket fra fremtidige Lege, indtil de blev tilgivet. Et eksempel på dette er Sparta der blev udelukket fra Legene i 420 f.kr., fordi de angreb en mindre bystat, der af bystaten Elis, der stod for afholdelsen af Legene, blev anset som værende en del af dennes territorium. (Poulsen & Pedersen, 2004, s. 109) Lignende har Tyskland m.fl. været udelukket fra de Moderne Lege af flere omgange, grundet deres rolle i både Første og Anden Verdenskrig.

Både Tyskland og Spartas udelukkelse fra Legene kan forklares med værternes magt. Hvis ikke det netop havde været Elis som Sparta havde haft en stridighed med, var de ikke nødvendigvis blevet udelukket fra Legene. I hvert fald rejser sagnet om Moline, som er nævnt tidligere, et spørgsmål ved hvem der blev udelukket fra Legene. I dette tilfælde var det godt nok i Istmiske Lege, men stadig blev en krigsførende bystat ikke udelukket, selvom de havde angrebet en anden. Ligeledes var det

op til Belgien at invitere til Legene efter Første Verdenskrig og England efter Anden Verdenskrig, to lande som var hårdt mærket af Tysklands angreb, og derfor er det sandsynligt at de ikke har været spor interesserede i at have dem med til Legene afholdt i deres land.

Den Olympiske fred galt over hele Grækenland i en måned op til Legene, og herolder fra Elis rejste rundt og deklarerede denne fred. Og selvom der er dette eksempel med Sparta, som har brudt freden, blev den almindeligvis overholdt. Det samme kan ikke siges at have været tilfældet for de moderne Lege. Som det flere gange er nævnt, er Legene blevet aflyst under både Første og Anden Verdenskrig. Det har altså ikke været muligt at holde fast i den olympiske fred i moderne tid, som det var det i antikken. Når den olympiske fred blev deklareret, blev indbyrdes stridigheder indstillet, i den måned hvor Legene afholdtes.

Igen kan dette forklares med det internationale aspekt i de moderne Lege og det religiøse i de antikke. De stridigheder der har måttet bilægges i antikken for at kunne afholde Legene, har været af en anden karakter end de krige, der har ført til aflysning af de moderne Lege. En af de væsentligste forskelle er størrelsesordenen på krigen, det internationale aspekt. I de to verdenskrige har det været millioner af mennesker, der har været påvirket af krigen, hvor de i antikken har været hundreder eller tusinder. Igen har den teknologiske udvikling også noget at sige, måden hvorpå man førte krig i antikken og under de to Verdenskrige var vidt forskellige. Hvor man i antikken kæmpede mand mod mand i nærkamp med spyd eller sværd, skød og bombede man hinanden under Verdenskrigene. Dette betød først og fremmest at antallet af døde var langt større, men også at landene involveret i krigen blev mærket af krigen i langt højere grad. Desuden har parterne i de antikke stridigheder ikke været så forskellige som de har i de været det i de moderne. Hvor religionen har været den samme i antikken, og haft en væsentlig indflydelse på alle parter liv, har den ikke haft samme indflydelse i moderne tid. Når den Olympiske Fred blev deklareret var den hellig, noget der var lige vigtigt for alle parter. I de krige, der har ført til aflysning af de moderne Lege, har det netop været modstridende ideologier, der har været årsagen til krigen. Og derfor har man ikke kunnet samles om Legenes ideologier, og holde fred.

En anden forskel der er mellem antikken og de moderne Lege er terror. De terror angreb, der har fundet sted under de moderne Lege, ville ikke have fundet sted under de antikke. Igen er religion forklaringen. Hvor det i antikken har været fuldstændig utænkeligt at nogen kunne finde på at angribe deltagere ved de Olympiske Lege, er det netop hvad der skete ved legene i München i 1972.

Her blev israelske atleter angrebet af palæstinensiske terrorister på grund af en konflikt der bunder i forskellig religion. Hvor de palæstinensiske terrorister var muslimer, var de israelske atleter jødiske. Angrebet på de israelske atleter blev gennemført for at skabe opmærksomhed omkring palæstinenserens kamp mod israelerne i Gaza. At de valgte at angribe dem ved Legene kan igen føres tilbage til det internationale ved de moderne Lege. Det er en begivenhed, som har hele verdens bevågenhed, så har man et budskab man vil frem med, er det et sted hvor man vil blive set.

Discipliner

Ved antikkens Lege var programmet ikke så stort, der blev konkurreret inden for få sportsgrene, og der var ikke stort udskiftning i programmet. Desuden var der ingen holdkonkurrencer, hvad vi ved af. Ved de moderne Lege derimod er programmet blevet udvidet mange gange, og især i opstartsfasen var der forskellige discipliner, som kun var med ved få Lege.

Bemærkelsesværdigt er det desuden, at hestesporten, som var en stor del af antikkens Lege, ikke har samme status ved de moderne Lege. I antikken var der flere væddeløb, og det var meget prestigefyldt at vinde disse, mens der ved de moderne Lege ikke er samme status. Ved de seneste Lege, har der ikke været nogen former for væddeløb, men konkurrencer indenfor military, banespringning og dressur. Den direkte konkurrence mod modstandere er ikke længere en del af konkurrencen, derimod måles det, hvor godt en rytter gennemfører en bane i forhold til de andre. Der er altså holdt fast ved hestesporten, men i et andet format. Noget af det der stadig er det samme, er at deltagelsen er for de få privilegerede. Det er dyrt at have en hest, og ligesåvel som det i alle andre konkurrencer gælder om at være bedst, gælder det i høj grad om at have de bedste heste. Derfor har mange af dem der deltager i hestesportsdisciplinerne ved de moderne Lege en anden social baggrund end mange af de andre atleter ved Legene. I hestesport er der stadig adelige og royale deltagere, eksempelvis er en af de danske ryttere, Natalie zu Sayn-Wittgenstein, prinsesse, og har deltaget ved to Lege.

Noget andet der adskiller hestesport fra de andre discipliner ved de moderne Lege er, at her konkurrerer mænd og kvinder mod hinanden. Man kan, hvis man vil, sige at det gjorde man også ved de antikke Lege, men det eneste eksempel man har på en kvindelig vinder er Kyniska. Det er derfor mere en pudsighed end et sammenligningsgrundlag.

Som nævnt er der en stor forskel på antallet af discipliner ved de moderne og de antikke Lege, og udviklingen i dette antal er markant højere ved de moderne Lege end de var i antikken. Forklaringen på dette ligger i den status som sport har i det moderne samfund, og den status det havde i antikken. I det moderne samfund er sporten et forum, hvori folk samles på tværs af sociale

skel og politiske eller religiøse forskelligheder. Det er et forum, hvor nationer samles, alt efter hvilken sportsgren, der er tale om. Hvor sporten i det moderne samfund er et frivilligt fænomen, en del af kulturen, som man kan vælge til eller fra, havde det en helt anden rolle i antikken.

I antikken var sporten en del af opdragelsen for de unge mænd. Sporten havde en funktion, den var med til at holde træne de unge mænd som soldater. De idrætter, der blev dyrket havde alle til formål at få bragt kroppen i en form, som gjorde den velegnet til krig. Som Platon beskriver det, var formålet gennem sport at opdrage de unge mænd til gode vogtere. De skulle både fysisk være i stand til at forsvare bystaten, men deres fysiske træning skulle også lære dem også andre ting som er vigtige, eksempelvis forpligtelsen overfor samfundet.

Dette er ikke formålet med sport i det moderne samfund, her er det enten den enkelte atlets personlige mål, og ønske om at blive den bedste. Eller det er fællesskabsfølelsen af at være med på et hold. Netop det at holdsport ikke var på programmet i antikken er et udtryk for den forskel der i sportens betydning. Sporten var en praktisk anordning i antikken, den var en del af uddannelsen, hvor den i moderne tid er et kulturfænomen.

For igen at trække de strukturelle forskelle i det antikke og moderne frem, har industrialiseringen en vigtig betydning for betydningen af holdsport. Hvis ikke der havde været den sociale omvæltning der var med revolutioner i Europa og USA i det attende og nittende århundrede, ville holdsport ikke nødvendigvis have haft den status det har i dag. Holdsport er sport for masserne, og har været noget arbejderne har kunnet samle sig om, både som udøvere, men i høj grad som tilskuere.

Medialisering vs. religion

I dette afsnit vil det blive diskuteret om medialiseringen af de moderne Lege er trådt i religionens sted. Det vil blive diskuteret, om måden hvorpå de moderne atleter bruges som reklamesøjler, det kan enten være for et produkt, eller for en ideologi, kan sidestilles med den måde de antikke atleter blev brugt i religiøse ritualer.

I de foregående afsnit er de moderne og antikke Lege blevet behandlet, for at vise, hvordan der på trods af de forskelle der er, har et fællestreæk, publikums fascinationen af atleternes præstationer. Denne fascination er blevet brugt forskelligt i antikken og ved de moderne Lege. I antikken blev fascinationen af atleternes præstationer sat ind i en religiøs sammenhæng, da Legene, hvor atleterne konkurrerede, blev afholdt som en del af religiøse festivaler. Deres præstationer var til gudernes velbehag, og deres succes afhang af gudernes velvilje. Sådan er det ikke ved de moderne Lege. Ved de moderne Lege, er det helt andre aspekter, der er i spil i forbindelse med hyldesten af de sejrende atleter. Men først og fremmest er det den eksponering atleterne udsættes for, der har indflydelse på, hvordan de bliver hyldet. Ved de moderne Lege, har religionen ikke haft nogen betydning overhovedet, det har været et element man ikke har taget med.

For at vende tilbage til Platons synspunkt, at man skal bruge religionen som en rettesnor, og det er gudernes vilje, som er det afgørende for, hvordan et menneske skal opføre sig, så har medierne overtaget denne rolle for de moderne atleter.

Platon ønskede at vogterne, der dyrkede sport, skulle være gode eksempler for resten af befolkningen. De skulle følge dydens smalle sti, og opdrages fra de var små børn, til aldrig at stille spørgsmålstejn ved at gøre det rigtige. Deres opgave var, ud over at forsvare bystaten i tilfælde af konflikter, at være forbilleder for resten af befolkningen, så de kunne udnytte den magt det gav dem at være særligt udvalgte som vogtere. De var en autoritet som alle skulle respektere, og for at gøre sig fortjent til dette respekt, var de så nødt til at opføre sig eksemplarisk, og overholde alle regler og normer. Normer som blev sat ved fortolkninger af gudernes vilje.

For de moderne atleter, som opnår sportsheltestatus, lægges der et pres fra medierne til at opfylde særlige idealer. De moderne sportshelte får samme status af medierne, som Platon gerne ville give vogterne i antikken. Da medierne meget gerne vil følge og fremstille så mange aspekter af sportsheltenes liv som de kan, tvinges disse til at opføre sig på en særlig måde, hvis ikke de vil have dårlig omtale. For den dårlige omtale kan have en skadelig effekt på sportspræstationerne.

Et eksempel er Michael Phelps. I det interview, der er brugt i analysen af Legenes betydning, fortæller Phelps om, hvordan han følte presset af mange udefrakommende, både medier, sponsorer

og fans, som pressede ham til at fortsætte med en sport, han ikke havde nogen interesse i. Men han var forpligtet af sine tidligere præstationer, som havde gjort ham til en sportshelt. Han var et *brand*, og som han selv og hans træner sagde *to big to fail*. (Phelps, 2016)

Som et *brand* bliver sportsstjerne forpligtet til at være forbilleder. De eksponeres i så høj grad, til så mange mennesker, at det de gør, bliver til en rettesnor for særligt unge mennesker, der ser op til dem. De unge mennesker bruger deres sportshelte som forbilleder, som rollemodeller, og derfor er deres opførsel meget vigtig. Det er vigtigt at de opfører sig på en måde som er eksemplarisk, for det er det de unge mennesker kopierer. (Whannel, 2002, s. 1-2)

Dette lægger et stort pres på sportsheltene, og undertiden bukker de under for presset, det gjorde Michael Phelps, og det havde store konsekvenser for hans heltestatus. Hvor han før var beundret for sine sportslige præstationer, kom de ting han gjorde i sit privatliv til at fylde mere i medierne, og derfor var det det som offentligheden så, og huskede ham for. Der blev i en periode lagt større vægt på, at han var trådt ved siden af dydens smalle sti, end der blev på hvorfor. At han hele sit liv havde været underlagt et pres, som han ikke fik nogen hjælp til at bearbejde, gjorde, at han faldt i den fælde som Platon advarede imod, han blev magelig, og opgav sin træning for i stedet at feste og drikke. Hans magelighed førte dog ikke til snyd i sporten, men derimod til overtrædelse af loven. Usain Bolt fortæller, hvordan han har undgået at blive fanget i denne fælde, hvad der har været motivation for at fastholde ham, da han også selv var på vej samme vej. Han fortæller hvordan netop, som Platon ønskede det, at træningen for at opnå et mål står mellem ham og fristelserne. Men han gør det også klart, at han har mennesker omkring sig, der sørger for at følger disse mål, hvis det var overladt til ham selv, på samme måde som Phelps var det, kunne han være havnet i en lignende situation.

Hvor medierne i en situation som Phelps' var medvirkende til at hans fejltrin blev kendte, og for en tid overskyggede hans sportslige præstationer, kan de på den anden side være med til at genrejse ham som en helt. Med det interview der her er brugt, er det tydeligt en hensigt at genskabe hans rygte som sportshelt. Ved et sådant interview åbnes der for muligheden for, at han kan fremsætte sin version af begivenhederne, han kan komme med en begrundelse, eller undskyldning om man vil, for sine valg. Han kan forklare sin situation, og så længe medierne hjælper til med dette, kan han måske få det sportslige til igen at være det, som fylder mest i fansenes billede af ham. At han har valgt at arbejde hen imod deltagelse ved Legene i Rio, og begrundet det med et ønske om selv at bestemme en afslutning på sin karriere, og at medierne har stor interesse i denne beslutning, gør, at Legene også for betydning i mediernes behandling af ham. Hvis han opnår succes ved de kommende Lege i

Rio, som han her gjort det ved de Lege han tidligere har deltaget i, bliver denne succes en del af historien om hans kamp tilbage på stien, som han trådte ved siden af, som en konsekvens af hans deltagelse ved Legene i London, som han ikke ønskede at deltage i.

For Usain Bolt spiller medierne også en stor rolle. Deres ønske om at følge hans erklærede mål om at skabe sig legende-status gennem sine sportspræstationer, går det muligt for ham. Hvis ikke medierne havde denne interesse i ham, kunne han sætte nok så mange rekorder, og være den bedste i nok så mange discipliner, det ville ikke betyde så meget om det gør, at de har denne interesse. For han bruger sin berømmelse til at opnå noget for sig selv, for ham handler det ikke kun om den sportslige præstation, det handler om, hvordan han behandles i kraft af disse præstationer. Det er derfor ikke kun medierne alene, der bestemmer hvordan en sportshelt behandles, de kan også selv have indflydelse, og bruge medierne til deres egne formål.

Hvor Bolt bruger medierne til at skabe opmærksomhed om din egen person, og sine egne mål, har Williams-søstre brugt medierne til andre formål. Dermed ikke sagt at det har Phelps og Bolt ikke gjort, men det er i højere grad det søstre til stadighed er kendt for i medierne. De begge har brugt det, at de figurerer i medierne til at skabe bevidsthed om forskellige emner. Eksemplerne der tidligere er fremstillet er kropsidealer og ligestilling. At det lige netop er disse emner, viser også den forskel der er på mediernes behandling af mandlige og kvindelige atleter. Hverken Bolt eller Phelps har grund til at kommentere på disse emner i samme grad som Williams-søstre har det. Medierne kommenterer ikke på de mandlige atlethers udseende i tilnærmelsesvis samme grad som de gør det på de kvindelige. Derfor har de mandlige atleter heller ikke noget de skal tage stilling til, eller forsvare overfor medierne i forhold til deres udseende, sådan som søstre gennem meget af deres karriere har været nødt til. Det viser, at selvom der har været en stor udvikling i kvindernes rolle i forhold til dyrkelsen af sport fra de antikke lege til de moderne, er der stadig forskelsbehandling. Hvor kvinderne i de antikke Lege var henvist til et lille ritual for Hera, havde mændene en festival der varede i flere dage. Ved de moderne Lege er der ikke helt det samme misforhold, men der stadig et. I medierne behandles mændenes præstationer i højere grad end andre faktorer, hvor det for kvinderne er med i mediernes behandling af deres præstationer.

Men det er ikke kun i forhold til ligestilling og kropsidealer Williams-søstre har været gode til at bruge medierne, det har også været til at skabe opmærksomhed om de velgørenhedsorganisationer de støtter. Ved at bruge mediernes interesse i deres sportshelte-status, kan de få skabt interesse om andre ting. Et eksempel er raceproblemer i USA, noget Serena Williams gerne taler om, og i et interview umiddelbart efter hendes seneste sejr ved Wimbledon, tager interviewereren dette emne op.

De taler om, hvor vigtigt Serena mener det er, at hun bruger den status hun har, til at skabe opmærksomhed om denne slags problemer.

I: You must understand the power and the influence that you have, are we gonna see more of this from you? Because you have got that podium now.

S: Yes and I definitely stand on it as tall as I can, as proud as I can be, because I'm not gonna be quiet about issues, you know, that I feel so strongly about, you know, I definitely speak my mind, and hopefully just to raise awareness.

I: Good for you. Not all athletes do that, and you know that.

S: I think it's important when you given a privilege, to be in a position, your voice might be heard a little more and you never know who you can touch and who you can influence. Who's life you can just for a second, they might change their mind of doing something or changing their act. So I think it's really important for certain people to say what they believe. (Williams, S., 2016)

Medierne virker altså begge veje. De kan både være en fordel for atleterne, men også en ulempe. I tilfældet her en fordel, for det giver Serena mulighed for at tale om noget hun gerne vil, som ikke har noget med hendes præstationer indenfor sporten at gøre, men hendes humanitære arbejde. Ved at bruge medierne til dette, viser Serena at hun er et forbillede, der er mere end en sportshelt, hun er et godt menneske, som gerne vil sige sin mening, for at gøre verden til et bedre sted.

Dette er et eksempel på, hvordan medierne bruges til at fremstille en atlet som et positivt forbillede. Ved at opføre sig på denne positive måde i medierne, viser atleterne overfor modtagerne, den rigtige måde at leve på. På samme måde som atleterne i antikken viste den rigtige måde at leve på ved at deltage i Legene til gudernes ære, og leve godt og retfærdigt.

Konklusion

I litteraturen, og andre medier, er det tydeligt at se, at når atleterne opnår sportshelte status på grund af deres præstationer, så bliver de behandlet på en særlig måde, både i antikken og i moderne tid.

I antikken var der udover den ære der fulgte med en sejr ved Legene, hvor man blev hyldet af tilskuerne, og den personlige tilfredsstillelse i at have vundet, også et religiøst aspekt. Af litteraturen kan man se, at forfatterne altid sætter en sejr ved Legene ind i en religiøs sammenhæng, det gjorde både Platon, Pindar og Pausanias, alle tilskriver de guderne æren for sejren for enhver atlet. Dermed ikke sagt, at det ikke var den enkelte atlets fortjeneste. En atlet vandt ikke en sejr, hvis ikke han trænede godt, og ydede sit bedste ved Legene. I specialet har der været fokus på to forskellige måder at dyrke atleterne på. Den generelle som når Platon beskriver, hvordan en ung mand skal uddannes og i de udvalgte statuer, hvor det ikke er en bestemt atlet, men atleter i al almindelighed der hyldes. Der er også den individuelle, som er den der kommer til udtryk i Pindars sejrsoeder, hvor den enkelte atlet hyldes for sin præstation, eller eksemplet hvor Pausanias fortæller sagnet om Oibotas. Det er i denne forbindelse, vi ser at en atlet bliver hyldet som en helt, en sportshelt.

At de moderne atleter bliver behandlet som helte kommer til udtryk i de interviews, der er brugt i analysen. Interviewene er lavet for at vise atleternes opfattelser og holdninger til forskellige ting. Ved at fremstille deres opfattelser og holdninger, gøres de til autoritetsfigurer, fordi de gennem deres præstationer har bevist, at de er bedre end alle andre de har konkurreret imod. Med denne autoritet har de mulighed for at påvirke dem, der ser eller læser deres holdninger i medierne. Dette udnyttes også kommercielt, de udvalgte atleter er alle sponsoreret af forskellige virksomheder, der betaler dem for at reklamere for deres produkter. Dette har både fordele og ulemper for atleterne, det sætter dem i stand til at opnå nogle mål, men det forpligter dem også. Eksemplet med Michael Phelps, der følte sig tvunget til at deltage ved Legene i 2012, fordi han havde forpligtet sig gennem sponsoraftaler, er et eksempel på, at det har negativ konsekvens.

Måden hvorpå atleterne dyrkes som sportshelte er altså meget anderledes ved de moderne Lege, end den var i antikken, men grunden til at de dyrkes er ikke ændret. De dyrkes som helte, fordi de præsterer noget særligt ved de Olympiske Lege, en sportsbegivenhed, der har særlig betydning. Selvom denne betydning har ændret sig fra at være en religiøs fest for de olympiske guder, udelukkende for grækere, til den største internationale mediebegivenhed, hvor lighed og tolerance er grundpillerne, giver en sejr ved Legene stadig en særlig autoritet, som for kan udvikles til heltestatus.

Citerede værker

Artikler

- Almendrala, A. (06. 28 2016). *Huffingtonpost.com/wellness*. Hentede 07. 03 2016 fra Huffingtonpost.com: http://www.huffingtonpost.com/entry/athletes-skipping-the-olympics-because-of-zika_us_5771c2dfe4b0f168323ab98a
- Dresh, W. (06. 23 2016). Michael Phelps prepare for life after Rio 2016. *ESPN sport* .
- Emmerson, A. (01. 01 1911). General Meeting of the Archaeological Institute of America December 27-30, 1910. *American Journal of Archaeology* , s. 60-65.
- Kris. (01. 08 2012). *nyheder.tv2.dk*. Hentede 05. 07 2016 fra tv2.dk: <http://nyheder.tv2.dk/article.php/id-52384080%3Aavis-8-badmintonspillere-smides-ud-af-ol.html>
- Melas, C. (14. 06 2016). *cnn.com/entertainment*. Hentede 03. 07 2016 fra cnn.com: <http://edition.cnn.com/2016/06/14/entertainment/serena-williams/>
- Palle, F. (17. 06 2016). *Dr.dk/sporten/atletik*. Hentede 25. 06 2016 fra Dr.dk: <http://www.dr.dk/sporten/atletik/officielt-russiske-atleter-udelukket-fra-ol>
- Smith, D. (11. 08 2012). *thestar.com/sport*. Hentede 05. 07 2016 fra thestar.com: https://www.thestar.com/sports/olympics/2012/08/11/london_2012_canada_disqualified_in_mens_4x100_relay.html
- Sreedhar, A. (07. 10 2015). *nytlive.nytimes.com/womenintheworld*. Hentede 03. 07 2016 fra nytimes.com: <http://nytlive.nytimes.com/womenintheworld/2015/07/10/the-inspiring-story-of-how-venus-williams-helped-win-equal-pay-for-women-players-at-wimbledon/>
- *The Montreal Olympics Boycott*. (12. 06 2016). Hentede 20. 06 2016 fra Ministry for Culture and Heritage: <http://www.nzhistory.net.nz/media/photo/montreal-olympics-boycott>
- Whannel, G. (01. 07 1985). Television Spectacle and the Internationalization of Sport. *Journal of Communication Inquiry* , s. 54-74.

Bøger

- Barslev, O & Tortzen C. (2005). *Anacharsis – En antik Rousseau og hans samfundskritik*. København: Museum Tusulanums Forlag

- Christesen, P. (2007). *Olympic Victors Lists and Ancient Greek History*. New York: Cambridge University Press.
- Fich, H., Fischer-Hansen, T., Moltesen, M., & Waaben, K. (2006). *Græsk kunst*. Gylling: Systime.
- Hansen, J., & Skovgaard, T. (2012). *De olympiske lege - en kort verdenshistorie*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Hjortsø, Leo. (1992) *Græske guder og helte*. København: Politikens Forlag, 2. udgave, 4. oplag
- Kishlansky, M., Geary, P., & O'Brien, P. (2010). *Civilization in the West*. New Jersey: Pearson Education.
- Kyle, D. G. (2014). Greek Athletic Competitions - The Ancient Olympics and more. I P. Christesen, & D. G. Kyle, *A companion to Sport and Spectacle in Greek and Roman Antiquity* (s. 21-35). Chichester: Wiley Blackwell.
- Lukian i Barslev, O & Tortzen C. (2005). *Anacharsis – En antik Rousseau og hans samfundskritik*. København: Museum Tusulanums Forlag
- Møller, V. (2005). Sport og karisma. I P. Götke, & m.fl., *Fra Buddha til Beckham - karisma og suggestion i sport og religion* (s. 111-126). Syddansk Universitetsforlag.
- Pausanias. (1971). *Guide to Greece - Volume 1 - Central Greece*. (P. Levi, Ovs.) Reading: Penguin.
- Pausanias. (1971). *Guide to Greece - Volume 2: Southern Greece*. (P. Levi, Ovs.) Reading: Penguin Books.
- Pindar. (1862). *Pindars Olympiske Oder*. (M. Rossing, Ovs.)
- Platon. (1983). *Staten*. (O. Foss, Ovs.) Viborg: Platonselskabets skriftserie.
- Pomeroy, S. B. (2002). *Spartan Women*. Oxford: Oxford University Press.
- Poulsen, B., & Pedersen, P. (2004). *Den græske olympiade*. Gylling: Tidsskriftet SFINX.
- Sweet, W. E., & Segal, E. (1987). *Sport and Recreation in Ancient Greece - a Sourcebook with translations*. Oxford University Press.
- Thiedecke, J. (2008). *Ånden, kroppen og naturen i antikken, kristendommen og romantikken*. Skive: Pantheon.

Interview

- Bolt, U. (2016). I'm still here and i'm still the best. (K. McCarthy, Interviewer) runnersworld. <http://www.runnersworld.co.uk/interview/im-still-here-and-im-still-the-best-rw-talks-to-usain-bolt/13333.html>
- Phelps, M. (27. 04 2016). Michael Phelps talks Rio, rehab and retirement with TODAY's Matt Lauer. (M. Lauer, Interviewer) NBC. <http://www.today.com/news/michael-phelps-talks-rio-rehab-retirement-today-s-matt-lauer-t88666>
- Williams, S. (06. 28 2016). Serena Williams says it's 'sad' athletes will skip Rio. (N. McCarvel, Interviewer) usa today. <http://www.usatoday.com/story/sports/olympics/rio-2016/2016/06/28/serena-williams-rio-olympics-zika-virus/86467034/>
- Williams, S. (25.07 2016) Serena Williams Tennis Channel Interview with Mary Carillo after winning Wimbledon 2016 (M. Carillo, Interviewer) Tennis Channel. https://www.youtube.com/watch?v=IZf_sPaiKo4
- Williams, V. (16. 06 2016). Venus Williams talks about winning with Serena, the Olympics, and her Wimbledon smoothie. (C. Wilder, Interviewer) usa today. <http://ftw.usatoday.com/2016/06/venus-williams-serena-olympics-smoothies-wimbledon>

Leksikon artikler

- Bowden, H. (2010). Delphi. I M. Gargarin, *The Oxford Encyclopedia of Ancient Greece and Rome*. Oxford University Press.
- Britannica Academic. *Pausanias* Hentede 31.07 2016 fra <http://academic.eb.com.zorac.aub.aau.dk/levels/collegiate/article/58796>
- Britannica Academic. *Solon* Hentede 31.07 2016 fra <http://academic.eb.com.zorac.aub.aau.dk/levels/collegiate/article/68622>
- *Encyclopædia Britannica*. (u.d.). Hentede 10. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica - Pelops: <http://academic.eb.com/EBchecked/topic/449403/Pelops>
- *Encyclopædia Britannica - Heracles*. (u.d.). Hentede 10. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica: <http://academic.eb.com/EBchecked/topic/262467/Heracles>
- *Encyclopædia Britannica - Hubris*. (u.d.). Hentede 18. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica: <http://academic.eb.com.zorac.aub.aau.dk/EBchecked/topic/274625/hubris>

- *Encyclopædia Britannica - Isthmian Games.* (u.d.). Hentede 10. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica: <http://academic.eb.com/EBchecked/topic/297037/Isthmian-Games>
- *Encyclopædia Britannica - Nemean Games.* (u.d.). Hentede 10. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica: <http://academic.eb.com/EBchecked/topic/408488/Nemean-Games>
- *Encyclopædia Britannica - Pythian Games.* (u.d.). Hentede 10. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica: <http://academic.eb.com/EBchecked/topic/485272/Pythian-Games>
- Meinwald, C. C. (u.d.). *Encyclopædia Britannica - Plato.* Hentede 10. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica: <http://academic.eb.com/EBchecked/topic/464109/Plato>
- Redaktionen, *denstoredanske.dk/strukturalisme-filosofi.* Hentede 31.07 2016 fra [http://denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Sprog/Sprogvidenskab,_overbegreber/strukturalisme/strukturalisme_\(Filosofi\)](http://denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Sprog/Sprogvidenskab,_overbegreber/strukturalisme/strukturalisme_(Filosofi))
- Wormell, D. E. (u.d.). *Encyclopædia Britannica - Pindar.* Hentede 10. 06 2016 fra Encyclopædia Britannica: <http://academic.eb.com/EBchecked/topic/460865/Pindar>
- Vanderpool, E. (u.d.). *Olympia.* Hentede 30. 05 2016 fra Britannica: <http://academic.eb.com.zorac.aub.aau.dk/EBchecked/topic/427961/Olympia>

Websider

- *Græske skulpturer - Fritstående.* (23. 12 2009). Hentede 30. 05 2016 fra ribekatedralskole.dk: <http://klassisk.ribe.katedralskole.dk/oldtidskundskab.htm>
- Intelligence, S. (2012). *London 2012 Olympic Games - Global Broadcast Report.* IOC.
- IOC. (u.d.). *Olympic.org/Athens-1896.* Hentede 03. 07 2016 fra Olympic.org: <https://www.olympic.org/athens-1896>
- IOC. (01. 01 1920). *Olympic.org/charter.* Hentede 21. 06 2016 fra Olympic.org: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Olympic-Studies-Centre/List-of-Resources/Official-Publications/Olympic-Charters/FR-1920-Charte-Olympique-Statuts-olympiques.pdf#_ga=1.178089446.290456636.1466411288
- IOC. (01. 01 1921). *Olympic.org/charter.* Hentede 22. 06 2016 fra Olympic.org: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Olympic-Studies-Centre/List-of-Resources/Official-Publications/Olympic-Charters/FR-1921-Charte-Olympique-Statuts-Reglements-et-protocole.pdf#_ga=1.245834951.290456636.1466411288

- IOC. (01. 01 1924). *Olympic.org/charter*. Hentede 21. 06 2016 fra Olympic.org: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Olympic-Studies-Centre/List-of-Resources/Official-Publications/Olympic-Charters/FR-1924-Charte-Olympique-Statuts-Reglements-et-protocole.pdf#_ga=1.224217560.290456636.1466411288
- IOC. (01. 01 1930). *Olympic.org/charter*. Hentede 21. 06 2016 fra Olympic.org: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Olympic-Studies-Centre/List-of-Resources/Official-Publications/Olympic-Charters/EN-1930-Olympic-Charter.pdf#_ga=1.145255671.290456636.1466411288
- IOC. (01.01.1958). *Olympic.org/charter*. Hentede 31.07 2016 fra https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Olympic-Studies-Centre/List-of-Resources/Official-Publications/Olympic-Charters/EN-1958-Olympic-Charter.pdf#_ga=1.165837566.111324190.1467539244
- IOC. (01. 01 1975). *Olympic.org/charter*. Hentede 21. 06 2016 fra Olympic.org: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Olympic-Studies-Centre/List-of-Resources/Official-Publications/Olympic-Charters/EN-1975-Olympic-Charter-Olympic-Rules.pdf#_ga=1.252649674.290456636.1466411288
- IOC. (28. 12 1991). *Olympic.org/charter*. Hentede 21. 06 2016 fra Olympic.org: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Olympic-Studies-Centre/List-of-Resources/Official-Publications/Olympic-Charters/EN-1991-Olympic-Charter-December.pdf#_ga=1.223175768.290456636.1466411288
- IOC. (u.d.). *olympic.org/faq*. Hentede 25. 06 2016 fra olympic.org: <http://registration.olympic.org/en/faq/detail/id/28>
- IOC. (u.d.). *olympic.org/marketing_fact_file*. Hentede 19. 04 2016 fra olympic.org: http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/olympic_marketing_fact_file_2016.pdf
- IOC. *olympic.org/sports*. Hentede 31.07 2016 fra <https://www.olympic.org/sports>
- IOC. *olympic.org/the-ioc/promote-olympism*. Hentede 31.07 2016 fra <https://www.olympic.org/the-ioc/promote-olympism>
- Nationalmuseet. (u.d.). *Historisk viden*. Hentede 12. 04 2016 fra [www.natmus.dk: http://natmus.dk/historisk-viden/verden/middelhavslandene/graekenland/de-olympiske-lege/discipliner/](http://natmus.dk/historisk-viden/verden/middelhavslandene/graekenland/de-olympiske-lege/discipliner/)

- Olympic Channel (05.08.2012) *Usain Bolt Wins Olympic 100m Gold - London 2012 Olympics* Hentede 31.07 2016 fra <https://www.youtube.com/watch?v=2O7K-8G2nwU>
- Olympic Channel (09.08 2012) *Usain Bolt Wins 200m Final - London 2012 Olympics*, Hentede 31.07 2016 fra <https://www.youtube.com/watch?v=LWZQAVtkMBo>
- Olympic Channel (11.08 2012) *Jamaica Break Mens 4x100m World Record - London 2012 Olympics* Hentede 31.07 2016 fra <https://www.youtube.com/watch?v=uwLDpccye-VM>
- *Olympic.org/Athens.* (u.d.). Hentede 20. 06 2016 fra Olympic.org: <https://www.olympic.org/athens-2004>
- *Olympic.org/Atlanta.* (u.d.). Hentede 20. 06 2016 fra Olympic.org: <https://www.olympic.org/atlanta-1996>
- *Olympic.org/Barcelona.* (u.d.). Hentede 20. 06 2016 fra Olympic.org: <https://www.olympic.org/barcelona-1992>
- *olympic.org/michael-phelps.* (u.d.). Hentede 19. 04 2016 fra olympic.org: <http://www.olympic.org/michael-phelps>
- *Olympic.org/Seoul.* (u.d.). Hentede 20. 06 2016 fra Olympic.org: <https://www.olympic.org/seoul-1988>
- *olympic.org/serena-williams.* (u.d.). Hentede 19. 04 2016 fra olympic.org: <http://www.olympic.org/serena-williams>
- *olympic.org/sponsors.* (u.d.). Hentede 19. 04 2016 fra olympic.org: <http://www.olympic.org/sponsors/coca-cola>
- *olympic.org/sponsors.* (u.d.). Hentede 19. 04 2016 fra olympic.org: <http://www.olympic.org/sponsors>
- *olympic.org/usain-bolt.* (u.d.). Hentede 19. 04 2016 fra olympic.org: <http://www.olympic.org/usain-bolt>
- *olympic-museum.de/olympicgamesathens1896.* (u.d.). Hentede 03. 07 2016 fra olympic-museum.de: http://olympic-museum.de/part_count/olympic-games-participating-countries-1896.htm
- Sundhedsstyrelsen. (25. 05 2016). *Sundhedsstyrelsen.dk/zikavirus.* Hentede 03. 07 2016 fra Sundhedsstyrelsen.dk: <https://sundhedsstyrelsen.dk/da/sygdom-og-behandling/smitsomme-sygdomme/zikavirus>

- *Usainbolt.com/foundation.* (u.d.). Hentede 20. 06 2016 fra usainbolt.com:
<http://usainbolt.com/foundation/>
- wtatennis.com. Hentede 31.07 2016 fra <http://www.wtatennis.com/players>